

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
SREDA
6. MAREC
1991

Letnik XLV.
Štev. 10. (2593)

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt

Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt

Cena: 8 šil.
din. 20

P. b. b.

Slavnostna podelitev Rizzijeve nagrade

Pretekli teden sta ZSO in SPZ v Evropski hiši v Celovcu slavnostno podelili 1. Rizzijevo nagrado za vzorne iniciative v prid medkulturnemu sodelovanju univ. prof. dr. Petru Gstetnerju, prof. dr. Robertu Saxerju in pesniku prof. Helmutu Scharfu.

Rizzijevi nagrajenci v krogu častnih gostov in predsednikov ZSO in SPZ.

Dan žena z Jerco Mrzel!

Igralka ljubljanske Dramatice Jerca Mrzel (slika zgoraj) bo s svojim programom obogatila letošnjo proslavo dneva žena, ki bo v petek, 8. marca ob 13.30 uri v Mladinskem domu v Celovcu. V pevsko in gledališko dovršenem programu Mrzelova z veliko občutljivostjo in tankočutnostjo izpoveduje človekove stiske. S svojim petjem bo dan žena oplešal še moški pevski zbor „Valentin Polanšek“

Občinske volitve: priložnost za razvijanje novega sožitja

Preko 400.000 volilk in volilcev bo prihodnjo nedeljo odločalo o novem sestavu občinskih svetov ter o županah/županjah v 125 občinah na Koroškem. V dvojezičnih občinah po vsej južni Koroški ter v glavnem mestu Celovcu pa bodo rezultati volitev tudi pokazali, ali so volilke in volilci, neglede na narodnostno pripadnost, izkoristili priložnost za razvijanje nove kulture sožitja.

Za tak v prihodnost usmerjen program sožitja so se izja-

vili posebno slovenski kandidati na različnih listah, saj koroški Slovenci pri teh volitvah kandidirajo na tako imenovanih samostojnih slovenskih listah (Enotne liste, Volilne skupnosti, Gospodarske liste), na listah SPÖ, ZAL in ÖVP ter tudi na interkulturnih in imenskih listah. Ne manjka pa tudi podpora iz nemško govorečega demokratičnega tabora, saj so liste ZAL v Celovcu in Velikovcu ter Zelena alternativna/ enotna lista v Vrbi pozitiven

primer resnih zaveznih med slovensko in nemško govorečimi Korošci tudi na občinski ravni. V Celovcu pa prvič kandidira tudi lista z izključno slovenskimi kandidati.

Slovenski vestnik je v preteklih tednih obširneje poročal o kandidatnih listah v posameznih dvojezičnih občinah in s predstavitvijo kandidatov prikazal bogat pluralizem, ki se izraža v njihovih programih, v katerih se vsi zavzemajo za izboljšanje

položaja slovenske manjšine na Koroškem ter za višjo raven sožitja v občinah.

ZSO za občinske volitve ni objavila posebnega razglašanja, na njenem sestanku s slovenskimi kandidati na različnih listah pa je predsednik organizacije Feliks Wieser poudaril, da so za ZSO kandidatke oz. kandidati na strankarskih, interkulturnih in imenskih listah enakovredni kandidatom na izključno slovenskih nacionalnih listah.

Dva volilna lističa!

Ob občinskih volitvah 10. marca letos boste od volilne komisije prvič prejeli dva volilna lističa! Rumeni listič je namenjen izključno volitvi župana oz. županje (imena kandidatov so že napisana!), drugi, beli listič, pa je za volitev strank, pri čemer pa imate pri tem še dodatno možnost, da poleg križa na desnem polju vpišete še do tri imena kandidatke oz. kandidata, za katere bi si posebno želeli, da Vas zastopajo v občinskem odboru. Udeležite se volitev, odločitve ne prepustite drugim!

Haider pri Tudjmanu...

Koroški deželni glavar Haider se je včeraj sestel s predsednikom Republike Hrvaške Franjem Tudjmanom ter z drugimi višjimi političnimi predstavniki te republike. Vsebinska oz. konkretni rezultati pogovorov ob redakcijskem zaključku še niso bili znani.

Ukinili „Volksstimme“

Avstrija je revnejša za kritičen časopis. Preteklo nedeljo je izšla zadnja številka dnevnika „Volksstimme“, ki ga je izdajala komunistična stranka Avstrije. Vzrok za ukinitve je bil visok primanjkljaj (baje nad 70 milijonov šilingov letno!). KPA namerava namesto dnevnika zdaj izdajati levi tednik.

Srečanje gledališčnikov

Seminarji gledaliških in lutkovnih skupin v Sloveniji postajajo že prava stalnica odrske dejavnosti koroških Slovencev. Poleg pozitivne tovrstne dejavnosti na posameznih društvenih odrih pa se te priprave odražajo tudi na srečanjih mladinskih gledaliških skupin, ki jih zdaj vsako leto prireja KKZ. Letošnje srečanje je potekalo v Modestovem domu v Celovcu. Eden izmed viškov je bil nastop šmihelskih lutkarjev, ki so pokazali prvo povsem koroško predstavo marionet (na sliki). Več o srečanju na 9. strani.

16. marec: prijave so možne v Celovcu

Skupnost staršev za javno dvojezično šolo v Celovcu je skupaj s Strokovnim združenjem pedagoških delavcev in ZAL Celovec na posebni tiskovni konferenci opozorila, da je letos vpisovanje v prve razrede ljudskih šol že meseca marca, ter da je prvič na vseh šolah mogoče prijavit otroke k dvojezičnemu pouku. V ta namen je strokovno združenje razposlalo vsem šolam (tudi v Celovcu) letake in plakate, ki opozarjajo na prednosti dvojezične vzgoje. Kukovica: „Moti pa nas, da morajo to v bistvu storiti le Slovenci sami. Zvezno ministrstvo oziroma deželna vlada to možnost omenjata samo mimogrede, medtem ko npr. na široko naznanjata možnost, da se starši lahko odločijo za petdnevni šolski teden.“

Tatjana Messner-Zeichen je v zvezi s prijavi v Celovcu opozorila, da je to možnost izbrala šele skupnost staršev s svojo pritožbo pri ustavnem sodišču. Letos je torej otroke mogoče prijavit na vseh ljudskih šolah tudi v glavnem mestu, toda šolske oblasti nameravajo šele po izvedenem „povpraševanju o potrebi“ določiti, na kateri šoli bo dejansko prišlo do ustanovitve dvojezičnega razreda.

Poleg ZAL-Celovec je prizadevanja podprl tudi Klub slovenskih občinskih odbornikov, ki ugotavlja: „V prepričanju, da je dvojezični pouk obogatitev šolske ponudbe tudi v Celovcu, KSOO podpira starše in otroke in od mestnega šolskega sveta pričakuje široko informiranje celovških družin.“

Klub slovenskih občinskih odbornikov:

Z glasovi za samostojne liste nadaljimo uspešno pot!

V nedeljo boste neposredno soočeni z novim volilnim redom za občinske volitve in volitve župana. Prvič imate priložnost, da z rumeno glasovnico volite župana in z drugo, belo glasovnico, volite frakcijo. Za mesta županov s svojimi glavnimi kandidati kandidirajo tudi naše samostojne liste.

Samostojne liste, ki nastopajo tudi pri letošnjih občinskih volitvah – večinoma kot Enotne liste ali pod imenom Volilna skupnost oz. Gospodarska lista ali Socialno – gospodarska skupnost – v 25 občinah dvojezičnega ozemlja, tudi tokrat zagotavljajo enakopravno zastopstvo v občinskih odborih. S samostojnim nastopom pa se od volitev do volitev vedno uspešneje odzivamo demokratični možnosti, da kot narodna skupnost pokažemo svojo politično voljo ne glede na ideološko mišljenje. Naši občinski odborniki se dosledno zavzemajo tudi za dvojezičnost in s tem za multikulturalnost v naših občinah.

Občinski odborniki samostojnih list se od nekdanjih zavzemajo za dosledno dvojezičnost v občini, za dvojezične napise, za dvojezično izobraževanje. Velik delež pa prispevajo k mirnemu sožitju obeh narodov. Naše liste pa tudi v vrstah drugih strank iščejo somišljenike in pogovorne partnerje za koristno sodelovanje in sklepanje pri občinskih sejah. Redkokdaj pa v teh strankah najdemo odbornike, ki bi bili tudi pri odločitvah občinskega sveta pripravljeni pokazati svojo doslednost in skrb za slovensko narodno skupnost.

Na takšni osnovi pa je velikokrat vprašljiva verodostojnost drugih strank ob vprašanih dvojezičnosti in narodne skupnosti. Seveda pa s tem nihče noče odrekati narodne zavednosti tistim, ki delajo v drugih strankah. Na žalost pa se morajo le-ti podvreči strankarski disciplini. Prav zaradi takšnih pogojev so naše samostojne liste edina alternativa za naše volilke in volilce.

Naši občinski odborniki

Bernard Sadovnik, tajnik

pa se ne zavzemajo samo za narodnostna vprašanja, ampak odgovorno in brez pritiska central in nadrejenih struktur rešujejo vse probleme celotnega komunalnega področja.

Zato pri nedeljskih občinskih volitvah in volitvah županov s ponosom podprimo naše kandidate in kandidatke, ki so sposobni in verodostojni zagovorniki enakopravnosti in dvojezičnosti v občinah. Svoj glas pa dajmo tudi našim kandidatom za župana/nje, ki s svojim nastopom potrjujejo, da so sposobni/e tudi za najbolj odgovorno mesto v občini.

Vaš glas in Vaše zaupanje samostojnim listam!

Jože Partl,

glavni kandidat EL-Bistrica, 53 let, kmet.

1) Kandidiram samo zato, ker se bom dosledno zavzemal za gospodarsko, jezikovno in enakopravnost vsakega posameznika, ne glede na strankarsko pripadnost. Doslej namreč ne vidim, da bi se za to zavzemal katerikoli od mojih protikandidatov.

2) Osemnajst let že delujem v komunalni politiki, za EL pa kandidiram zato, ker se edinole na tej listi lahko zavzemam za zgoraj omenjene cilje.

3) Moja želja je, da se napake, ki so se dogajale v občini Pliberk (t.j. podpiranje centra), pri nas ne bi ponovile. Vse predele občine je treba obravnavati enakopravno, kar pa seveda ne izključuje, da bo treba centralne objekte in ustanove (vrtec, ljudsko šolo, mrtvašnico, občinsko stavbo) izgraditi tam, kjer to še ni zadovoljivo rešeno.

Moj nadaljnji cilj je ohranitev zdravega okolja tudi na področju Pece, saj gre tudi za zagotovitev pitne vode za bodočo generacijo. Naše vasi pa bo treba tudi nujno povezati s sodobnimi cestami in peš potmi.

Jože Partl

4) Med prizadevanji za osamosvojitve se je eno izmed gesel glasilo tudi: „Bistrica bo vzorna dvojezična občina“. Ena mojih glavnih skrbi bo, da se ta obljuba ne bo pozabila. Čeprav se je že marsikaj zgodilo, bo treba še veliko storiti. V občini so še vedno poslopja, za katera se ne ve, kaj je v njih (naj omenim le požarno brambo na Bistrici), treba bo postaviti dvojezične krajevne napise in uvesti dvojezično komunikacijo med občino in občani.

5) Seveda obstajajo možnosti, da kot kandidat za župana dobim potrebno večino. Cilj EL pa je, da osvoji dve mesti v občinskem predstojništvu.

Delovna skupnost „Avstrijske narodnosti v SPÖ“:

Skupno in ne samotno

Sožitje obeh delov koroškega prebivalstva je privedlo do novih obzorij. Spremenilo se je mišljenje ljudi, večje preobrate pa je prinesel novi čas, ki je tudi v koroški stvarnosti zapustil sledi. Komaj kje se med ljudmi še najdejo sovraštvo, predsodki, prastrahovi, obojestransko obračunavanje in druge pošastne stvari. Lahko se veselimo, pa čeprav se čutimo pripadne večini ali manjšini. Pripravljenost za medkulturno zблиževanje raste, prav tako kot zanimanje za drugi deželni jezik ter kulturo Slovencev.

Čas je, da se drug drugemu približamo, da se kot člani manjšine več ne ogražujemo, temveč z zaupanjem sežemo v ponujeno roko. Kljubovalno stremušstvo po „neodvisnosti“ in „samostojnosti“ naj bi se umaknilo volji po skupnosti.

Socialni demokrati so se zvesti svojim nazorom in odprti duhu časa v številnih občinah opredelili za resnično integracijo slovensko govorečih Korošcev in hočejo upoštevati in zastopati tudi težnje narodne skupnosti. Prihodnjih nalog ne bo

Piše: Tomaž Ogris, govornik DS

mogoče rešiti drugače kot skupno. Resnost dobrih namer se vidi v tem, da na listah SPÖ kandidirajo pripadniki slovenske narodne skupnosti in tudi ljudje, ki niso pripadniki manjšine, a se z veliko vnemo prizadevajo za pravičnost in odpravljanje asimilacijskega pritiska.

Kot volilec/volilka lahko okrepite take težnje. Novi volilni red odpira možnost prednostnega glasovanja. Tako lahko posebej podpremo ljudi, ki si zaslužijo naše zaupanje.

V času, ki nas je naredil za priče žetve, katera je bila v sovraštvu posejana, naj bi podprli prizadevanja za sožitje v miru in svobodi. Z glasovnico začnimo graditi zaupanje, ki bo pravilno poslavlilo kretnice za novi čas!

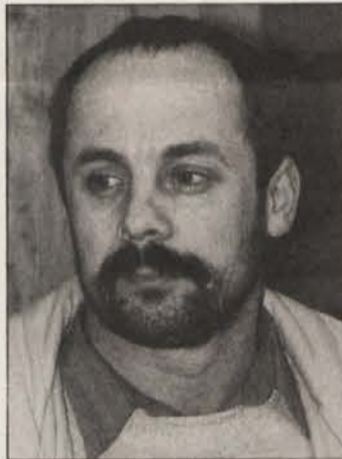
Helmut Blažej,

kandidat SPÖ-Bistrica, 36 let, mizar in slikar.

1) Glavni vzrok za moj angažma je ta, da želim sodelovati pri ureditvi naše ponovno samostojne občine. Osebno sem pripravljen prispevati k razvoju kulture, varstvu okolja in lepi podobi naših krajev.

2) V socialistično stranko sem včlanjen že od mladosti, pri njej pa kandidiram tudi zato, ker se bo v naši občini zavzemala za enakopravnost slovenščine. Sicer pa mi tudi nudi možnost sodelovanja z ljudmi, ki prihajajo iz raznih slojev.

3) Takoj bo treba popraviti ljudsko šolo in vrtec. Hkrati pa bomo morali poskrbeti tudi za razvoj naših vasi, saj je

Helmut Blažej

prav te dosedanja občina Pliberk zanemarjala, tako da manjkajo peš poti, kolesarske steze, avtobusne povezave, ... Pravtako pa se zavzemamo tudi za to, da bi občina postala ljudem bližja. V ta namen smo za uvedbo govo-

rilnih ur župana ali referentov po vaseh.

Veliko pozornosti bomo morali posvetiti ustanavljanju manjših podjetij, hkrati pa tudi razširitvi turistične ponudbe oz. razvoju infrastrukture npr. ob Breškem jezeru.

4) Poskrbeli bomo za ustrezno podporo slovenski kulturi, hkrati pa se zavzemamo tudi za to, da bo občinski svet sklenil, da je vrtec tudi uradno dvojezičen. Isto velja za priznanje slovenščine kot uradnega jezika: za nas je dvojezičnost samoumevna, zato naj se tudi v uradih lahko vsakdo posluži svoje materinščine.

5) Moj cilj je, da dosežemo osem do deset mandatov, kar bi pomenilo, da sem kot osmi kandidat izvoljen v občinski svet. Za župana pa bo izvoljen naš Janko Pajank.

Franz Mlinar,

glavni kandidat ÖVP-Bistrica, 48 let, podjetnik.

1) Kot govornik nadstrankarske akcijske skupnosti za osamosvojitve Bistrice sem bil zelo aktiven. S tem sem dosegel osebni cilj in najprej sploh nisem hotel kandidirati. Šele ko mi je krajevna ÖVP za sedaj in naprej ponudila pomoč pri opravljanju političnega dela, sem na kandidaturu pristal.

2) Najprej sem hotel kandidirati na osebni listi, ki strankarsko ni vezana, toda naposled so me prepovorili, da se lista zdaj pač imenuje „Franz Mlinar - ÖVP“. ÖVP pa hkrati smatram za stranko, v kateri storilnost še kaj šteje.

3) Pri prostorskem in regio-

Franz Mlinar

nalnem načrtovanju moramo skupaj s prebivalstvom preprečiti, da bi center izumrl, hkrati pa moramo obnoviti tudi naše vasi. Pravtako moramo rešiti tudi vprašanje vzpenjač na Peci, katerim

grozi celo ukinitve. Pomembno pa bo tudi, da ohranimo obstoječa in ustvarimo dodatna delovna mesta, hkrati pa razvijemo tudi turizem.

4) Kot pooblaščenec za našo občino sem vprašanje dvojezičnosti vrtca, ljudske šole in občinskih objav že uredil. S tem sem že več storil kot drugi v zadnjih 18 letih. To pa je zame le začetek, doseči pa hočem, da bo slovenščina javno priznana in spoštovana, ter da jo bodo lahko vsi uporabljali. V naši občini stada doma dva jezika, to je naša značilnost in naše bogastvo.

5) Prepričan sem, da bom na volitvah za župana uspel, saj bi prebivalcem tudi rad prihranil ponovno pot na volišče.

Kandidati o svojih strankah, programih in pričakovanjih

Le še nekaj dni je do občinskih volitev na Koroškem. 10. marca bodo tudi občanke in občani na dvojezičnem ozemlju volili svoje predstavnike v občinskih odborih. Za pripadnike slovenske narodnostne skupnosti je pri odločitvi, za katerega kandidata, volilno grupacijo oz. stranko naj glasujejo, zgovorno bistvenega pomena, kaj jim le-ta s svojo osebnostjo in svojim programom nudi.

Bolj ali manj nacionalno usmerjene slovenske liste kandidirajo v skoraj vseh občinah dvojezičnega ozem-

lja in v mestu Celovec, precejšnje pa je tudi število slovenskih kandidatov na listah socialistične stranke, pri

Zeleni alternativni in tudi na kandidatnih listah ljudske stranke. Tudi KPA se poteguje za slovenske glasove, prav tako pa obstajajo tudi imenske liste s slovenskimi kandidati, ki na občinski ravni upoštevajo tudi težnje slovenske narodnostne skupnosti.

Slovenski vestnik kot nadstrankarski list koroških Slo-

vencev je ob občinskih volitvah na Koroškem kontaktiral z različnimi kandidatkami in kandidati za občinske odbore iz vrst koroških Slovencev oz. slovensko in nemško govorečih sodeželanov in jim s petimi vprašanji dal možnost, da utemeljijo svojo kandidaturo na tej ali oni listi ter da predstavijo prednosti in težišča tega ali onega programa.

2. del

Stefan Riegelnik

Stefan Riegelnik,

kandidat Slovenske gospodarske skupnosti Šentjakob v Rožu, 41 let, knjigovodja pri ZSZ.

1) Zelo se zanimam za gospodarstvo, varstvo okolja in seveda tudi za narodnostna vprašanja. Na vseh teh področjih se hočem zavzemati za enakopraven razvoj.

2) Za SGS kandidiram predvsem zato, ker je slovenska lista, ki se hkrati zavzema tudi za splošni napredek in korist vseh občanov.

3) Za zelo pomembno smatram kontrolno funkcijo, ki jo kot manjša frakcija lahko izvajamo. Zato se nameravam tudi sam močno zavzemati za pravično obravnavanje vsakega posameznega občana. Zelo pereče je tudi vprašanje kanalizacije. SGS se že od vsega začetka odločno izreka proti takemu projektu, saj manjkajo pravi načrti, hkrati pa so ljudje premalo obveščeni. Pravilnost naših stališč so potrdili tudi zadnji protesti v Želučah in drugih krajih.

Izrekamo se tudi proti načrtovani gradnji avtoceste skozi Rož, kajti Šentjakob bi bil v tem primeru obremenjen kar z dvema. Kot SGS pa se zavzemamo tudi za premišljeno podpiranje gospodarstva, saj je občina doslej prav na tem področju storila vse premalo. Prav tako manjkajo tudi načrti za razvoj turizma.

4) Na vsak način se bomo borili za dvojezičnost v občini. Občina tega namreč ne upošteva v zadovoljivi meri. Naš cilj je, da dosežemo dvojezične napise na javnih stavbah, upoštevanje kvalifikacije v obeh jezikih tudi pri nameščanju uradnikov, ... Naposled pa naj bo slovenščina splošno priznana in spoštovana, Šentjakob pa tudi turistom predstavljen kot dvojezična občina.

5) Kot frakcija smo prepričani, da bomo rezultat zadnjih volitev potrdili, upamo pa na tako povečanje glasov, da bomo zastopani v občinskem predstojništvu. Pri volitvah župana, za katerega za nas kandidira Franc Janežič, pa upamo na čim boljši rezultat.

Franc Jožef Smrtnik,

glavni kandidat EL-Železna Kapla, 26 let, kmet.

1) Za mesto v občinskem svetu se potegujem zato, ker vidim možnost, da Slovenci na ta način lahko sooblikujemo politiko, izvajamo kontrolo, nasploh pa hočem tudi v občinskem odboru nastopati proti politiki strankarskih knjižic.

2) Za EL kandidiram, ker ta ni stranka, temveč platforma, ki upošteva težnje in potrebe vseh občanov. Zato se prizadevamo tudi za vključevanje nemško govorečih soobčanov, kar nam ob teh volitvah sicer še ni uspelo, ostaja pa naš cilj.

3) Predvsem se zavzemamo za ohranitev naših obrobni krajev. V ospredju je skrb za preživetje kmetov in delav-

cev, sicer se bodo morali odseliti. Vzoredno z ohranitvijo podobe krajev pa bi se povečala tudi privlačnost za turiste. Zato bomo morali kmetom nuditi več neposredne podpore, izboljšati ceste, popraviti stara poslopja, ...

Zavzemamo se tudi za obvoznicno jedra Železne Kaple, kjer bi potem lahko uredili redne tržne dneve, na katerih bi domači kmetje prodajali svoje pridelke. Pozornost pa posvečamo tudi varstvu okolja in med drugim zahtevamo podporo pri uvajanju alternativnih energetskih virov ter postavitve zbiralnikov za razne vrste odpadkov tudi po naših grabnih.

4) Naš cilj je še vedno dosledna dvojezičnost, naša zahteva pa dvojezični napisi na občinski stavbi, ljudski šoli, na krajevnih tablah, ... Izrekamo se proti ponemče-

Franc Jožef Smrtnik

vanju hišnih in ledinskih imen in menimo, da bi prav naša dvojezičnost lahko služila tudi kot reklama za turiste.

5) Kot glavni kandidat opozicijske skupine kandidiram seveda tudi za župana. Izid? Vse je mogoče. Cilj EL pa je pridobiti en mandat oziroma 50 glasov, da bi bila zastopana tudi v predstojništvu.

Pet vprašanj kandidatkam in kandidatom ob občinskih volitvah 1991

1) Zakaj ste se odločili za kandidaturo?

2) Na kateri listi kandidirate in zakaj ste se odločili za to in ne za drugo listo?

3) Povejte nam glavne tri točke iz vašega programa.

4) Kaj želite storiti za slovensko narodnostno skupnost v vaši občini?

5) Se boste potegovali tudi za funkcijo župana? Koliko mandatov oz. glasov pričakujete za Vašo listo oz. stranko?

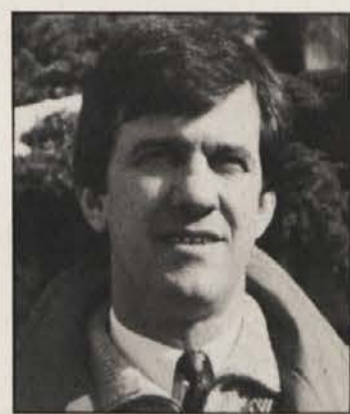
Engelbert Ojster,

kandidat SPÖ-Železna Kapla, 40 let, ravnatelj, član narodnostnega sosveta za Slovence na Dunaju.

1) Kandidiram, ker sem pripravljen delovati za javnost. Že več let sem vključen v stranko, ki me je tudi prosila, da zanj kot zastopnik slovenske narodne skupnosti zdaj kandidiram tudi v občini, sicer pa jo zastopam tudi v sosvetu na Dunaju.

2) Kot kandidat SPÖ sem prišel v občinski svet že pred dvema letoma, zdaj pa sem na listi na petem mestu. Za to stranko pa kandidiram, ker je bolj odprta tudi za vprašanja slovenske narodne skupnosti.

3) Že v času, ko je tovarna Obir še obratovala, smo se prizadevali za dodatna delovna mesta. To pa moramo zdaj še okrepiti; prvi sklepi pa so že sprejeti: pri Lesniku je na voljo zemljišče za postavitve raznih podjetij. Prav tako smo že začeli z uresničevanjem turističnega koncepta, 5. aprila bomo odprli „Jame v Obirju“, sicer pa se zavzemamo za povečanje zdravilišča (poslopja in ponudbe), sanacijo kopalnišča, povečati pa želimo tudi

Engelbert Ojster

možnosti za sprehode (ureditev izletniških stez). Veliko pozornosti posvečamo tudi ohranitvi urejenega in čistega okolja, v ta namen bomo blizu športnega igrišča zgradili lastno čistilno napravo.

4) Že sedaj je sožitje dobro. S svojim deloma pa želim prispevati, da bi se še izboljšalo. To velja npr. za področje kulture, kjer naj bi se oba naroda še bolj zblížala.

5) Za mojo frakcijo si želim, da bi z večjim številom glasov postala še močnejša v občinskem svetu. Možnosti za to imamo, saj je SPÖ res dobro delovala. Za volitve župana pa mislim, da bo naš kandidat zelo dobro odrezal.

Jozi Hribar,

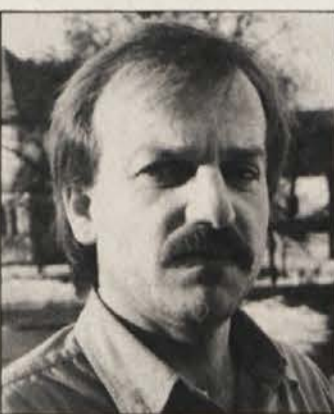
kandidat Neodvisne ljudske iniciative Železna Kapla, 38 let, brezposeln.

1) Na Železno Kaplo moramo gledati kot na celoto, šele potem nase. Tega druge frakcije v preteklosti niso uresničevale, sam pa sem deloval v tem smislu.

2) Ustaljena gledanja danes ne štejejo več. V zadnjih letih se je to jasno pokazalo, saj je npr. z zaprtjem Obirja in ukinitvijo Fikeja občina oz. vsa dolina utrpela veliko škodo. Prava alternativa so lahko le strankarsko neodvisne iniciative, kakršna je tudi naša.

3) Za nas velja geslo: „Za kar se ne boriš, ne dobiš!“ To velja še posebej za socialno situacijo večine naših prebivalcev. Ti niso po lastni krivdi potisnjeni ob rob, zato jim je treba pomagati s posebnimi podporami in npr. pilotnimi projekti, s katerimi bi lahko tudi v naši občini ustvarili nova delovna mesta.

Železna Kapla naj postane privlačna za turiste. Zato se zavzemamo za izboljšanje infrastrukture, tako da si turisti naših lepot ne bodo prišli le ogledat, temveč se bodo

Jozi Hribar

odločili tudi za dopust v naši občini. Pomagati pa bomo morali tudi našim kmetom. Pri tem mislim predvsem na uvedbo stalnega kmečkega trga, sicer pa jim moramo ponuditi izobraževalne ekskurzije.

4) Mislim, da bomo morali bolj skrbeti za njihovo socialno kot za narodno stanje. Pri Slovencih bomo morali spodbuditi zavest, da na vseh področjih lahko kaj dosežejo, če so sami tudi dovolj močni in pogumni.

5) Če ocenim vzdušje med prebivalstvom, mislim, da bomo dosegli en mandat. Nimamo kaj izgubiti, torej lahko samo pridobimo...

Kandidati o svojih strankah

Hanzi Ogris ml.,

kandidat SPÖ-Bilčovs, 30 let, gostilničar.

1) Politično sem se začel udeleževati že v mladinski organizaciji, nasploh pa me občinska politika zelo zanima. Čutim potrebo, da sodelujem v različnih skupinah in s tem sooblikujem nadaljnji napredni razvoj naše občine.

2) Bodočnost bo od nas vseh zahtevala rešitev mnogih problemov in potreb, in to na gospodarskem, kulturnem, socialnem področju in v vprašanih enakopravnega sožitja vseh naših občanov. Prepričan sem, da se s pomočjo večje stranke, torej ob podpori večjega števila ljudi,

Hanzi Ogris ml.

omenjena vprašanja lažje rešujejo.

3) Veliko pozornosti bomo morali posvetiti problemu varovanja okolja in s tem tudi bodoči gradnji kanalizacije.

Štefan Schellander,

kandidat EL-Bilčovs, 33 let, profesor.

1) V EL, ki je nastala predvsem zaradi dvojezičnosti naše občine, delujem že dvajset let. V Bilčovsu smo sicer imeli župana, ki je kolikor toliko deloval, toda predvsem mi manjkajo dvojezični krajevni napisi.

2) Sodelujem lahko le v EL, ker ne izvaja strankarske discipline, ker je stranka, ki jo lahko zapustiš, če ni več na tvoji mentalni ravni. Je pa tudi edina, ki ne slepi prebivalstva. Hkrati pa lahko sproži pogovore v občinskem odboru (v vseh strankah so namreč ljudje, s katerimi se je mogoče konstruktivno pogovarjati), in šele če ti niso uspešni, naj se prenesejo v javnost.

3) V Bilčovsu se je precej

stvari že uredilo, kljub temu pa je treba še marsikaj dopolniti in izboljšati. Kot članu kulturnega društva se mi zdi pomembno, da bi kulturna društva prejela večje podpore. Predvsem me moti nesorazmerje v primerjavi s financiranjem športa. Sicer pa smatram za prvenstveno nalogo EL to, da kot prva poskrbi za informiranje prebivalstva, kot je to storila npr. v vprašanju avtoceste ali načrtovane čistilne naprave v Želučah.

4) Bilčovs je v ugodni situaciji, ker se na občini posluje tudi v slovenščini. To je treba ohraniti. Dvojezični formularji, dvojezična komunikacija med občino in prebivalstvom, vse to naj bi bilo samoumevno. Dvojezični krajevni napisi pa so eden prvih ciljev, saj se Bilčovsu ni treba sramovati pred nikomer. Zato me čudi, da SPÖ-frakciji svojih članov niti z

Nadaljnji razvoj gospodarstva in kulture ter skrb za našo mladino so nadaljnje točke našega programa. Za pomembno točko pa smatram tudi vprašanje razumevanja med narodnima skupnostima. Za uresničitev tega pa ni odgovoren samo en del našega prebivalstva, temveč bi si moral zanj prizadevati in prispevati svoj delež vsak občan neglede na strankarsko pripadnost.

4) Osebnostno želim prispevati, da bomo doslej pozitivni razvoj k dvojezičnosti še pospešili in razvili.

5) Naš cilj je, da bi SPÖ tudi po 20 letih še naprej ostala vodilna skupina. Na vsak način pa upamo, da bodo občani našo glavno kandidatko Štefi Quantschnig izvolili za županjo.

Stefan Schellander

besedico ni „uspelo“ nagovoriti tudi v slovenščini.

5) Naš cilj je, da obdržimo dva mandata in pridobimo na številu glasov. Če se spomnim dosežkov EL, ki je drugim vedno trkala na vest, sem optimističen, da nam bo to tudi uspelo.

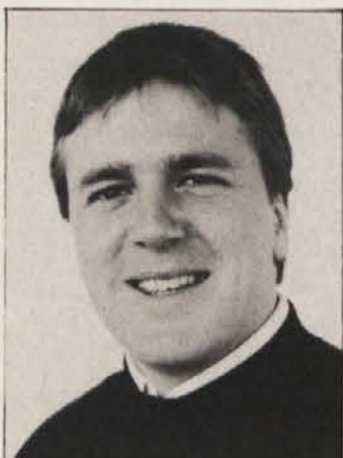
Robert Sitter,

glavni kandidat EL Hodiše, 29 let, absolvent slovenske gimnazije, študent veterinarstva.

1) Za neko politično stranko kandidiram prvič v mojem življenju. Za to sem se odločil, ker menim, da je naloga vsakega občana, da po svojih močeh in zmogljivostih sooblikuje življenje in razvoj občine.

2) Hodiška EL se je v preteklosti najbolj zavzemala za težnje slovensko govorečih občanov in občanov. Toda glavni vzrok za odločitev za kandidacijo pri EL je široko zasnovana lista s sodobnim odprtim programom, ki je v korist vsem občanom in občanom, vseeno ali govorijo nemško ali slovensko.

3) Ena od glavnih točk našega programa je pridobitev zdravnika splošne prakse, saj je za občino, kot so Hodi-

Robert Sitter

še, nevzdržno, da ni zagotovljena zdravstvena oskrba stalnega prebivalstva ter do 30.000 gostov v turistični sezoni.

Nadaljnja pomembna točka je poživitev zimskega časa, za kar obstaja vrsta možnosti, ker je potrebna infrastruktura na razpolago,

predlagam pa tudi, da bi se Hodiše odprle alpe-jadranskemu prostoru in se pobratile z eno občino iz tega prostora.

4) Naš cilj je prispevati k temu, da bomo v naši občini ustvarili novo kulturo sožitja, ne da bi moral kdorkoli, pa naj govori slovensko ali nemško, trpeti pod nacionalnim pritiskom. Skratka, doseči želimo stopnjo sožitja, na kateri se vsa odprta vprašanja rešujejo v duhu medsebojnega razumevanja in strpnosti. Dvojezičnost v uradih, v šoli, v vrtcu itd. potem niso več zahteve, ampak samoumevne stvari, katerih ni treba posebej terjati.

5) Osebnostno in kot skupina se nočemo vključiti v politično-taktične igre. Smo realisti in s tem tudi za realne rezultate volitev. Favorit za župana je seveda znan. Kot EL pa hočemo postati močnejši in vplivnejši.

Na Hrvaškem grozi državljanska vojna

Krizna žarišča na Hrvaškem, ki jih povzročajo mednarodna trenja med Hrvati in tamkaj živečimi Srbi, se razrašajo kot rakaste metastaze. Po še nerazrešeni Kninski krajin, kjer so Srbi že razglasili avtonomijo in kjer dejansko obvladajo položaj, je pretekli konec tedna počilo v Slavoniji, pokrajini severno od Save med Zagrebom in Beogradom. Tudi v tej pokrajini živi nekaj stotisoč Srbov.

Preurejanje Jugoslavije, razdruževanje in odcepljanje, različne opcije skupne trdne ali rahle povezave so najbolj spolitizirale prav Srbe, ki poleg v republiki Srbiji živijo še na Hrvaškem, v Bosni in Hercegovini, na Kosovu in še drugje. Po spremembah na Hrvaškem in prihodu na oblast Hrvaške demokratične skupnosti (HDZ) z vodjem dr. Franjem Tudjmanom se nekako 700.000 hrvaških Srbov čuti ogrožene. Razplamtelo je staro mednarodno sovražstvo pod parolami „Srbe na vrbe“, „Hrvate na plate“, oživel so spomini na najbolj mračne dni, na ustaško klanje v Jasenovcu, na četniške maščevalne pohode... Srbi Hrvate imenujejo samo še ustaši, Šešljeva četniška stranka pa daje dovolj povračilnih argumentov tudi Hrvatom.

Podobno kot v Kninu se je konec preteklega tedna zgodilo v slavonskem mestu Pakrac. Tudi tam so Srbi iz sestava rezervne milice z odvzetim orožjem hoteli prevzeti oblast. Tokrat pa je reagiralo hrvaško notranje ministrstvo in s svojimi specialci in posebnimi enotami preprečilo prevrat. Prišlo je do streljanja, prevratniki so se umaknili v gozd, od koder so napadali policijsko postajo in druge pomembne občinske objekte. K sreči smrtnih žrtev ni bilo, pač pa nekaj ranjenih. Predsednik predsedstva Jugoslavije dr. Borisav Jović je dovolil posredovanje vojske, ki je vzpostavila tampon med obema skupinama in tako, po njegovih izjavah, preprečila prelivanje krvi. Položaj v Pakracu se je trenutno sicer umiril, vprašanje pa je, za koliko časa in kdaj bo prišlo do novih incidentov na katerem drugem področju, ki se zaradi tovrstnih napetosti kar ponujajo.

Jože Rovšek

Vpis v Mohorjevo ljudsko šolo

Mohorjeva sporoča vsem zainteresiranim staršem, da je vpisovanje že možno, in sicer v četrtek, 7. marca 1991 od 9. do 10. ure, v torek, 12. marca 1991 od 10. do 11. ure in v četrtek, 14. marca 1991 od 9. do 10. ure.

Zadnji rok za vpisovanje je petek, 15. marca 1991 od 14. do 16. ure. Vpis pa je možen v vse razrede.

Ludvik Druml

Ludvik Druml,

kandidat Volilne skupnosti Ziljska Bistrica, 34 let, odvetnik.

1) Zame je pomembno, da ima naša lista dober program ter da je edina volilna skupnost, ki si prizadeva za uresničitev načela interkulturalnosti oziroma za dvojezičnost.

2) Za Volilno skupnost kandidiram, ker je edina frakcija, ki s svojim programom pokriva tudi moje osebne motive, in ker tudi Slovincem na Zilji omogoča, da javno izražajo svoje prepričanje.

3) Našo občino želimo ohraniti kot samostojno. Zato bomo morali poskrbeti za tako infrastrukturo, da bo v čim večji meri zadovoljila potrebe prebivalcev. Pri tem mislim na možnost delovnih mest, na trgovine, pošto, zadrage,...

Našo vas in občino po njeni gradbeni strukturi pojmujejo kot zaključeno, nerazseljeno celoto. Kot tako jo moramo tudi ohraniti, saj bo le tako ostala za vsakogar zanimiva. Poskrbeti pa bomo morali tudi za nove impulze na vseh področjih; na kulturnem za povezovanje med slovensko in nemško govorečim prebivalstvom, v vprašanih ekologije za alternative (npr. občinsko daljinsko ogrevanje), nasploh pa bo morala občina skrbeti tudi za to, da bo v raznih vprašanih doseglja čim tesnejše sodelovanje med strokovnjaki in prebivalstvom.

4) Ustvariti želimo take pogoje, da bo slovenščina obravnavana enakovredno in da bomo ohranili tudi našo kulturno dediščino.

5) Naš cilj je, da dosežemo en mandat, tako da bi naše konstruktivne predloge v korist naši občini lahko tudi uveljavljali.

Prihodnja številka

Slovenskega vestnika z rezultati občinskih volitev in volitev županov na dvojezičnem ozemlju bo izšla že v torek, 12. marca 1991!

Uredništvo

Pravzaprav so esejist in pesnik Helmut Scharf ter dr. Peter Gstettner in dr. Robert Saxer, oba s celovške univerze, morali dolgo čakati na javno priznanje za svoje delo v prid slovenski narodni skupnosti na Koroškem in skupnemu sožitju obeh narodov v deželi.

V torek, 26. februarja so v Evropski hiši, zares pomembnem kraju, na poprejšnjo pobudo Janka Messnerja prejeli prvo Rizzijevo nagrado za prizadevanje „za novo kulturo sožitja med manjšino in večino“. Nagrado sta jim podelili Zveza slovenskih organizacij na Koroškem in Slovenska prosvetna zveza iz prepričanja, da je „manjšinsko vprašanje tudi vprašanje večine in da za tvorno sožitje obstaja dialektika odgovornosti obeh.

Podelitev nagrade je bila pomemben dogodek in prisotnost vidnih osebnosti iz političnega, kulturnega, cerkvenega in znanstvenega življenja dežele je pokazala, kako visoko cenjeno delo so opravili in še opravljajo slavljenci. Med drugim so se je udeležili član predsedstva Slovenije, pisatelj dr. Matjaž Kmecl, ki je imel tudi pohvalni govor, minister za Slovence po svetu dr. Janez Dular, rektor celovške univerze dr. Berger, ki je prebral misli ministra dr. Buska, škofijski kancler Mihi Krštof v zastopstvu škofa, rektor tinjskega doma Jože Kopeinig, vodja biroja za narodne skupnosti pri deželni vladi dr. Pavel Apovnik, podpredsednik KKZ. inž. Franc Kattinig, dv. sv. dr. Valentin Inzko, generalni konzul SFRJ Marjan Majcen, številni pisatelji ter pesniki, med njimi Janko Messner, Maja Haderlap in Anton Fuchs.

Manjkal pa je velik del tistih slovenskih politikov in aktivistov, s katerimi je svoj čas tesno sodeloval dr. Saxer.

Dobitniki prve Rizzijeve nagrade (z leve proti desni): prof. Helmut Scharf, prof. dr. Robert Saxer in univ. prof. dr. Peter Gstettner.

„V njih se združuje koroštvo s svetovljanstvom...“

Nagrada je imenovana po Vincencu Rizziju, pred 175 leti v Spittalu rojenemu duhovniku in publicistu, ki se je vse svoje življenje prizadeval za enakopravnost obeh narodov v deželi. Po mišljenju nastrojen velenemško je tudi za Slovence zahteval izobraževanje v slovensčini in je že takrat pri „ta pravih Korošcih“ naletel na sovražstvo in nerazumevanje.

Dr. Marjan Sturm, tajnik ZSO, je uvodoma v obeh deželnih jezikih prebral utemeljitev nagrade v za Scharfa, Saxerja in Gstettnerja.

Rektor celovške univerze je prebral počastitveni nago-

vor ministra za umetnost in znanost dr. Buska, ki se podelitve žal ni mogel udeležiti. Poprej pa je rektor dr. Berger poudaril, da celovška univerza ne bo prenehala z angažmajem za interkulturalnost in za pravice koroških Slovencev. Minister Busek je nagrado imenoval posebno priznanje za nemiško govoreče Korošce in slovenske sodeželane, ki se solidarno ukvarjajo z jezikovnimi in družbenimi problemi dežele. Za Scharfa, ki ga je preganjal nacizem, je dejal, da njegovih del ne preveva le duh globoke solidarnosti, ampak je nagrajenec glasnik liričnega boga-

stva Koroške. Kot Scharf se je tudi dr. Saxer zavzemal za enakopravnost v deželi in odlikuje ga globoko razumevanje položaja koroških Slovencev. O dr. Gstettnerju pa je dr. Busek zapisal, da gre po Rizzijevo poti. Vsi trije nagrajenci pa so velikega pomena za medsebojno razumevanje med narodi.

Lavdacija dr. Matjaža Kmecla je bila plemenita beseda srca, v njej je razgrnil etične in civilizacijske razsežnosti koroškega rizzijevstva, ki ga s svojim delom posebej vsi trije nagrajenci. „V njih prebiva in ustarja duh edino mogoče prihodnosti – ne samo za koroške, temveč skupne, nas kot sosedov. Evrope in sveta. V njih se združuje koroštvo s svetovljanstvom na najplemenitejši in obenem najplodnejši način“. Rizzij ni samo kot prvi Slovincem povedal, kdo je pravzaprav Prešeren, ampak je doživel začetek tistega „najbolj nepotrebnega, kar je kdajkoli doletelo naša dva naroda, Slovence in Avstrijce, še posebej na Koroškem: sovražstvo“.

Po Kmeclu in podelitvi nagrade, kar sta opravila predsednik ZSO dipl. inž. Feliks Wieser in poslujoči predsednik SPZ dr. Gustav Brumnik, sta spregovorila dr. Gstettner in dr. Saxer. Oba sta v svoja govora vpletla tudi slovensko besedo, in ta je segla daleč preko meje v ljud-

nostnih in zahvalnih fraz.

Dr. Gstettner je omenil solidarnost z idejo interkulturalnosti in to, da je na Koroškem prizadevanje za interkulturalnost še vedno nekaj sumljivega. Omenil je, da je del slovenske koroške politike šel deželni politiki na limance, se z njo spajdašil. Razvesleljivo pa je, da mladina bolj in bolj sprejema interkulturalnost, ki zanjo ni več strašilo, temveč oblika mirnega sožitja.

Dr. Saxer je dejal, da je prav nemškonalni pritisk gnil nagrajence v angažma za koroške Slovence. Koroško je orisal kot pokrajino in predvsem njen slovenski del je bil zanj nekaj čudno novega, v katerem se je počutil svobodno.

V tej pokrajini pa živijo tudi varuhi nemškega nacionalizma, ki ima oblast. Do nedavnega je celo odprto in grobo nastopal proti Slovincem in najvišji predstavnik te politike je bil deželni glavar Wagner, ki ga je Saxer imenoval duhovnega in političnega očeta Haiderja. Danes je ta politika zamegljena. Po njegovem je bodoča naloga Rizzijeve nagrade prav v tem, da opozarja na tiste osebe, ki razkrinkavajo še vedno živi fašizem v Avstriji.

Janja Kassl s kitaro in Sonja Starc s citrami sta izvedli glasbeno spremljavo podelitve.

Predsednik ZSO dipl. inž. Feliks Wieser izroča Rizzijevo nagrado univ. prof. dr. Petru Gstettnerju.

Slavnostni govor

Matjaža Kmecla

Danes smo se zbrali, da slavimo osmi dan. Nanj je Bog ob genezi preprosto pozabil; ni pomislil, kako pomanjkljivo bitje je s človekom ustvaril, kako ga s strastmi, ki mu jih je naložil, ni samo blagoslovil, temveč tudi kaznoval; zato mu je sicer vsak sedmi dan določil za počitek, ni pa mu zapovedal osmega, ko bi moral slehernik zmeraj spet tehtati in premišljevat svoja dejanja. Opravilo se zdi za srečo tega sveta vsaj toliko nujno kakor počivanje.

Kar je pozabil stvarnik nebes in zemlje, popravljajo za njim možje (in seveda žene) daljnih pogledov – brez dokončne zmage, ker je človek končno bitje, toda za veliko plemenitostjo in voljo. Ponavadi jih tudi ni veliko, ker je poslanstvo te vrste naporno in se jim je treba neprestano bojevati proti nasilnosti in udobju vsakršnih predsodkov ali razvad, to človeštvo bi se brez njih s slehernim dnem posebej utapljal v lastni nevrednosti, tako da Stvarniku navsezadnje ne bi preostalo drugega, kot da obupa nad svojo lastno idejo o človeku po božji podobi.

Ob tej slovesni priložnosti si tri može tega kova izrecno ključemo v svet svojih vrednot in hvaležnosti. Za zavetnika jim je izbran davni Vincenc Rizzi, sijajni Korošec in svetovljan, ki je vse življenje oznanjal svobodo duha, nujnost pravičnosti in potrebo po medsebojnem razumevanju.

Prav v njegovem času se je začelo nekaj najbolj nepotrebnega, kar je kdajkoli doletelo naša dva naroda, Slovence in nemške Avstrijce – še posebej na Koroškem: sovraštvo. Grdo, trdo, nerazumno, nečloveško, provincialno. Bil je to podeželsko in obskurno odmerjen refleks velike tekme narodov v Evropi. Sovraštvo zaradi drugačnosti – ker ni bilo vse po eni meri in nedeljivo, ker se je svet zaradi tega zdel premalo pregleden in zato nevaren. Kot da ni vesoljna civilizacija, da, celo narava, dosegla vsega, kar je, po poti drugačnosti in spreminjanja, medsebojnega križanja in oplajanja, kot da tudi prihodnost ni samo v informacijski in tehnološki uniformiranosti planeta, temveč še bolj v nastajanju, oblikovanju in plemenitem tekmovanju kar najštevilnejših izkušenj, idej in oblik omike – te morajo preganjati sleherni poenoteno enostavnost iz nujne rigidnosti in lenobe. Če njihova moč kdaj presahne, smo neizbežno obsojeni na civilizacijsko in na koncu celo tehnološko degeneracijo. Pri tem ni res, da tisto, kar je majhno ali marginalno, med različnimi sodobnimi mega-

sistemi ne šteje nič. In tudi ni res, da je vse, kar si mislimo o sebi, tudi res, da je s tem veliko in pomembno. Perspektiva, ki je panoramično zamejena z domačim dvoriščem, težko kaj pametnega ve o širnem svetu ali zanj kaj koristnega stori, kakor je po drugi strani svet vendarle samo nepregledno mnoštvo dvorišč in če izgubi katerokoli od njih, zgubi del sebe.

Ko so pred leti svetovni velestrategi simulirali različne taktične variante za vojno med obema blokoma, so med drugim tudi predvideli vzdolž železne zaveze atomsko čiščenje „terena“, zaporo s serijo atomskih bomb; ena je bila namenjena Celovski kotlini kot važnemu prehodu in križišču. V optiki takšne „taktične variante“ je pravzaprav vsa koroška zgodovina in sedanost (o slovenski in drugih ne govorim), vse prebivalstvo, ne glede na to, kakšen jezik govori, kaj si politično misli, kako in v kaj veruje, pošteno in nepošteno, zaljubljeno ali resignirano, nič; dokončno je odpravljeno – niti toliko ni vredno z vojvodskim prestolom in knežjim kamnom vred, kolikor zdrobljena klinopisna tablica v kakšni pozabljeni asirski groblji. In vendar so generali, ki so sestavljali te načrte, legitimni dediči nerazumnih sovrašttev, ki jih je sicer sijajna nova Evropa od 18. stoletja sem nakotila in razmnožila med nami. Logika moči in izenačevanja je najprej s provincialnega preskočila na nacionalno in od tod na nadnacionalno, blokovo, od tod na vse svet, ki vsake toliko – ta trenutek spet enkrat zelo resno in intenzivno – obstane pred njenim končnim izidom: biblija ga preprosto in vendar brezobzirno pove z mislijo o tem, kako bo z ognjem pokončan, kdor z ognjem pokončuje.

V Rizzijevih časih pa se je moral človek za takšno spoznanje in vedenje še bolj kot danes povzpeti nad dnevne predsodke in aktualne strasti, moral je videti dlje. Če je bil kristjan, je moral razumeti Kristusa globlje, moral je čutiti svet mimo jožefinskih in janzenističnih obrazcev, mimo mladonacionalnih in pannacionalnih parol; ni se smel vdati koleričnim in vabljivim dnevnim navduševanjem, moral je tvegati, kajti svet že od nekdanj ne mara izjem in neprijetnežev, ki „vsiljujejo“ neudobnost vizij. Seveda ni danes dosti drugače: zelo malo ljudi ima v svoj čas življenja vstet tudi osmi dan. Nadleže vesti raje odpravljamo s tretjeredniškimi obredji in sprenevedanji, zraven pa s hripavim ali nazalnim telefoniranjem ali nepodpisano korespondenco poskušamo zdisciplinirati vse, ki kar naprej izgovarjajo premolčana vprašanja. Rizzijevemu plemenu ni bilo lahko ne takrat in mu ni danes, tudi v prihodnje mu ne bo.

Toda brez njih bi bil naš svet brezupen.

Ko gospa Silvija Stocker Ducoin v romanu Moji mali kavalirji izjavlja: „Meni je potrebna simpatija in toplina“, je to njen življenjski credo, ne zahteva po osebnem ugodju. „Simpatijo in toplino“ hoče za svoje šolske in zvečina tudi socialno marginalne učence, za te in one človeške razvaline, ki to niso postale po lastni volji, za ljudstvo „čušev“, ki nikomur nič nočejo, za vse obrobneže in zavržence tega sveta. Enak je življenjski princip duhovnega očeta gospe Silvije – tihega, ljubega in ljubeznivega pesnika Helmuta Scharfa, ki za skoraj melanholično in po koroško lirčno introvertnostjo svojih stihov živi rizzijevsko humanistično daljnovidnost in panoramsko širino.

Ko študentka Marija v svojem triindvajsetem letu stori samomor in je njena smrt videti kot defetistični protest zoper marginalizacijo njene kulturne identitete, zapiše sijajni in intelektualno prodorni bojevnik Peter Gstettner odločitev: „Za nas pa to ne more biti poslednji odgovor!“ in nato natančno popiše, analizira in razloži socialni, kulturni in moralni kontekst dekletove tragične smrti. Njegov jezik ni jezik poezije, temveč brezobzirno natančne analize, na koncu koncev pa se vseeno pokaže, da je tista poezija duha, za katero je Rizzi oznanjal, da ji nobeno cenzurno nasilje ne pride do živnega – naj se ji v nabiralniku nabere še toliko grozilnih pisem anonimne večine.

In tu je, ne poslednji med njimi – Robert Saxer. Ko je konec sedemdesetih let pripravil nekaj briljantnih analiz časopisnega tiska in njegove manj vidne pa zato toliko bolj učinkovite indoktrinacije, je požel silovit in hrupen odpor. Običajno se ob takšnih priložnostih govori o sramoti, o fašizmu, o sovjetskih zgledih in podobnih dežurno strašljivih rečeh. Toda ni sramota tisto, kar Saxer s svojim delom prinaša domovini, temveč čast – še nikoli ni bilo namreč tako, da bi bilo odkrivanje resnice nepošteno in nečastno. Saxer je vitez v imenu ljudi, ki bi bili radi srečni in razumljeni.

To sem se namenil povedati za današnji osmi dan. Slabo bi bilo, če bi hotel kdo to laudacijo, ki je v resnici beseda srca, razumeti politično, kajti ves čas imam pred očmi etične in civilizacijske razsežnosti koroškega rizzijevstva in v njihovih pol-dnevnikih živijo s svojim delom kot njihovo posebljenje, trije današnji hvaljenci in slavljenci. V njih prebiva in ustvarja duh edino mogoče prihodnosti – ne samo koroške, temveč skupne, nas kot sosedov, Evrope in sveta. V njih se združuje koroštvo s svetovljanstvom na najplemenitejši in obenem najplodnejši način.

Slavnostni govor

M. Sturma

Spoštovani!

Slovenska prosvetna zveza in Zveza slovenskih organizacij sta se odločili, da periodično podeljujeta nagrade, imenovane po Vinzenzu Rizziju, tistim nemško-govorečim sodeželanom, ki se, prav tako kot Rizzi pred več kot 140 leti, prizadevajo za novo kulturo sožitja med manjšino in večino. Rizzijevo nagrado podeljujemo iz prepričanja, da je manjšinsko vprašanje tudi vprašanje večine in da obstaja dialektika odgovornosti obeh za tvorno sožitje. Rizzi sam je zapisal: „Kakor posameznika oblikujejo le drugi ljudje, tako se oblikuje tudi ljudstvo po spodbudi kakega drugega ljudstva. To pa ne ovira samostojnega oblikovanja, ne posameznika, ne ljudstva.“

Prepričani smo, da so današnji Rizzijevi nagrajenci prof. Scharf, prof. Saxer in prof. Gstettner s svojim prizadevnim delom v prid novi kulturi sožitja med večino in manjšino, v duhu tega velikega Korošca lahko v ponos naši deželi.

Liebe Preisträger!
Meine sehr geehrten Damen und Herren!

Der Slowenische Kulturverband und der Zentralverband slowenischer Organisationen haben sich entschlossen, den Rizzipreis für zukunftsweisende Initiativen auf dem Gebiet der interkulturellen Verständigung zu verleihen. Folgende Motive haben uns dabei geleitet: zum einem die außerordentliche Persönlichkeit Vinzenz Rizzi's, der vor 175 Jahren in der Burg von Spittal a. d. Drau geboren wurde. Er war als Priester liberaler Weltanschauung und seiner Zeit entsprechen Großdeutscher.

Von echtem Gerechtigkeitsdenken beseelt, trat er für die Gleichberechtigung der Völker, unabhängig von ihrer zahlenmäßigen Größe, ein.

dr. Marjan Sturm

Vinzenz Rizzi ist ein großer Kärntner, der selbstverständlich auch der slowenischen Sprache mächtig war. Er sollte uns - Minderheit und Mehrheit - ein Vorbild sein.

Wir verleihen den Vinzenz Rizzi-Preis als unsere dankbare Anerkennung für besonders unerschrockenes und aufklärerisches Handeln zur Unterstützung der sprachlichen und gesellschaftlichen Anliegen der Kärntner Slowenen.

Nicht anders als annodazumal Vinzenz Rizzi geraten solche Menschen – und insbesondere unsere heutigen Preisträger – ins Kreuzfeuer Ewiggestriger.

Minderheitenfragen sind auch Fragen der Mehrheit. Beide, Minderheit und Mehrheit, tragen die Verantwortung für ein konstruktives Zusammenleben. Dieser Rizzische Gedanke scheint uns in einer Zeit, in der auch in unseren Nachbarländern ein neuer Nationalismus erwacht, von besonderer Bedeutung.

Die heutigen Preisträger waren sich der Verantwortung als Angehörige der Mehrheit für die Belange der Minderheit ganz besonders bewusst. Sie standen und stehen auf der Seite der Schwächeren. Aber nicht nur das: Scharf, Saxer und Gstettner arbeiteten aus dem Bewusstsein, daß eine friedliche Entwicklung der Nationen nur in einer ineinandergreifenden und nicht abgrenzenden Geisteshaltung möglich ist.

Neben einem radikalen Humanismus beseelte auch dieser Gedanke Scharfs literarisches Schaffen.

* Janja Kassl ob kitari (slika) in Sonja Starc ob citrah sta pripravili glasbeno spremljavo podelitve.

Slavnostni govor

E. Buska

Meine sehr geehrten Damen und Herren!

Es ist mir heute eine große Ehre und Freude, anlässlich der Verleihung des Vinzenz-Rizzi-Preises an Herrn Professor Helmut Scharf, Herrn Professor Dr. Robert Saxer und Herrn Professor Dr. Peter Gstettner diese Grußadresse an Sie zu richten.

Es ist dieser Preis eine besondere Anerkennung, für deutschsprachige Kärntner und Ihre slowenischen Mitbürger, die sich mit den sprachlichen und gesellschaftspolitischen Anliegen des südlichsten Bundeslandes auf so solidarische Weise befaßt haben.

Vinzenz Rizzi trat fortan für die Gleichberechtigung der Nationalitäten ein. Was dem einen Volk zustünde, stünde auch dem anderen zu. Er, der sich als Großdeutscher fühlte, kannte eine Herablassung gegenüber anderen Nationen nicht.

Helmut Scharf soll das Diplom als Erster erhalten; als Dichter hat er sich mutig für die Gleichberechtigung der Kärntner Slowenen eingesetzt. Starke Anfeindungen zum Trotz publizierte er zahlreiche Aufsätze für ein gerechtes Zusammenleben in Kärnten.

Helmut Scharf wurde am 28. November 1915 in Villach geboren. Nachdem er 1938 von den Nationalsozialisten aus seiner Tätigkeit als Lehrer entlassen worden war, erfuhr er während des Zweiten Weltkrieges die Greuel der NS-Ideologie hautnah. Die Kenntnis solchen Rassenwahns blieb ihm eine große Mahnung. Das literarische Werk Helmut Scharfs, dieses berühmten Kärntner Lyrikers, Erzählers, Essayisten und Kritikers, ist nicht nur von einem zutiefst solidarischen Geist gekennzeichnet, in ihm wird auch der lyrische Reichtum Kärntens offenbar.

dr. Erhard Busek

Robert Saxer ist der zweite Preisträger. Ebenso wie Helmut Scharf ist auch ihm die Gerechtigkeit für beide Kärntner Volksgruppen oberste Maxime.

Robert Saxer wurde am 5. Juni 1939 in Klagenfurt geboren. Seinem Studium der Germanistik und Geschichte in Wien folgten Jahre der Lehrtätigkeit an Gymnasien in der Kärntner Landeshauptstadt. Seit Mitte der siebziger Jahre begann sich Robert Saxer der Universität zuzuwenden: Mit dem Aufbau der Universitätssprachkurse „Deutsch für Ausländer“ setzte er wesentliche Akzente zur Verbindung der Völker. Tiefes Verständnis für die oft schwierige Situation der slowenischen Volksgruppe in Kärnten zeichnet das Wirken Robert Saxers aus.

Schließlich wird die Ehre des Vinzenz-Rizzi-Diploms auch **Peter Gstettner** zuteil. Seine Tätigkeit steht würdig neben jener Helmut Scharfs und Robert Saxers. Obwohl Niederösterreicher empfindet er ebenso wie seine Kärntner Kollegen.

Peter Gstettner scheut nicht davor zurück, den Nationalismus temporär erfolgreicher Politiker zu demaskieren. Er deckt die Gefahren auf, wo sie bislang verborgen waren. Indem er sich gegen das „Zwang-Haft Deutsche“ wendet und sich für die Gleichberechtigung der Kärntner Volksgruppen einsetzt, beschreitet er einen Weg, den vor ihm auch Vinzenz Rizzi beschritten hat.

Rede des Preisträgers

Dr. Gstettner

Sehr geehrte Festgäste, liebe Freundinnen, liebe Freunde!

Eine Preisverleihung ist immer ein freudiges Ereignis. Durch Ihr zahlreiches Erscheinen und durch die öffentlich ausgesprochene Laudatio von höchster Stelle, fühlen wir uns aber besonders geehrt. Ich möchte die Freunde über die Auszeichnung mit allen teilen, die mit uns gemeinsam das hohe Ziel der interkulturellen Verständigung angestrebt haben. Viele haben uns in den vergangenen Jahren dabei vorbehaltlos unterstützt – Menschen aus beiden Volksgruppen und aus allen Bundesländern. Anerkennung für ihr mutiges solidarisches Verhalten gebührt allen, die auch in schwierigen Zeiten der Spaltungs- und Trennungspolitik unbeirrt zu uns gestanden sind.

Spoštovani gostje, drage prijateljice, dragi prijatelji!

Podelitev nagrade me zelo veseli; pravtako sem vesel, da ste prišli v takem številu. Že to, da se tu, najbolje dokazuje, koliko Vam pomeni sožitje med obema narodoma na Koroškem. S tem izpričujete tisto solidarnost, ki sem je bil v zadnjih letih tako pogosto deležen. Za to bi se Vam rad danes še posebej zahvalil. Vi ste nam bistveno pomagali, da nas koroška politika v prizadevanju za pravice manjšin in za skupno dvojezično šolo ni mogla razcepiti.

Solidarität mit Verfechtern interkultureller Ideen erfordert persönlichen Mut. Das scheint mir in jedem Fall bedenklich zu sein; ebenso bedenklich ist es, daß hierzu ein öffentliches Eintreten für die Gleichberechtigung der slowenischen Sprache und Kultur als unkonventionelles, wenn nicht gar als un-kärntnerisches Verhalten gilt. Wir alle wissen, wie und wodurch dieses eigenartige, verquere geistige Klima entstanden ist. Wir wissen aber auch, daß sich ein Teil der slowenischen Volksgruppenfunktionäre in diesem geistigen Klima wohl eingerichtet hat und heute die Minderheitenpolitik des Kärntner Dreiparteienpakts mitträgt.

Deshalb blieb von unserer Kritik auch jene slowenische Anpassungsbereitschaft nicht verschont, die sich mit einer 180-Grad-Kehrtwendung der Solidaritätsbewegung entledigte und sich jener herrschenden Politik anbot, die für die „braven Slowenen“ die nationalen Leimrute auslegte – erfolgreich, wie sich bald herausstellte.

Ich möchte mich aber heute nicht mit jenen lange beschäftigten, die unsere Initia-

tiven systematisch mißgedeutet, verunglimpft und feindselig verfolgt haben. Unser Bemühen um eine friedliche Kultur des Zusammenlebens und der interkulturellen Verständigung hat wie ein steter Tropfen vielleicht doch den harten Kärntner Stein etwas gehöhlt. Das verschafft ein gewisses Gefühl der Genugtuung, die nicht nur mit diesem Preis verbunden ist, sondern mit den allmählich sichtbar werdenden Früchten unserer publizistischen und wissenschaftlichen Arbeit. Besonders bei der Jugend hat die Idee der interkulturellen Verständigung Fuß gefaßt; für die Jugend ist die multikulturelle Gesellschaft keine Schreckensvision, sondern eine Chance zur Zweisprachigkeit und eine Herausforderung für Formen des friedlichen Miteinanders. Daß dies „zukunftsweisend europäisch“ und ganz in unserem Sinne ist, liegt auf der Hand. Und wenn man kürzlich in einer Tageszeitung die Schlagzeile lesen konnte, sogar die FPÖ forderte jetzt „Klagenfurt soll neue Alpe-Adria-Hauptstadt sein“, so darf man darüber getrost schmunzeln und sich erinnern, was für ein empörter Aufschrei durch die Riege der vereinigten KHD-Politiker und der sogenannten heimattreuen Kärntner Wissenschaftler ging, als wir vor Jahren Klagenfurt und als Landeshauptstadt der Kärntner Slowenen reklamierten und uns hier nicht nur eine öffentliche zweisprachige Volksschule sondern überhaupt mehr interkulturelles Leben wünschten. Ähnlich schrille Aufschreie erlebten wir auch, als die Expertengruppe der Österreichischen Rektorenkonferenz ihren Volksgruppenbericht vorlegte oder als die pädagogische Fachwissenschaft einhellig die Schülertrennung im sog. Kärntner Pädagogenmodell ablehnte.

Wenn mich nicht alles täuscht, wird aber auch dieses politische Abwehrkampfgeschrei mangels wirklicher Resonanz in der Bevölkerung immer schwächer. Vielleicht konnten wir auch hier der Vernunft eine kleine Gasse bahnen. Das ist für uns fraglos die Genugtuung erster Art. Der heutige Rizzi-Preis ist die Genugtuung zweiter Art. Diese verbindet sich mit der Hoffnung, daß es nun endlich der Vergangenheit angehören möge, daß diejenigen an den Pranger gestellt werden, die in der Volksgruppenpolitik Mißstände und Fehlentwicklungen aufzeigen, die gegen Intoleranz schreiben und die gegen Trennung und Isolation ihr Wort erheben. So ein allgemeiner Gesinnungswandel braucht natürlich Zeit. Viel Ballast an traditionsbelasteter Deutsch-kärntner Ideologie und Urängstlichkeit muß noch

abgeworfen werden. Schließlich hat schon Vinzenz Rizzi (vor fast 150 Jahren) einen Vorgeschmack davon bekommen, was auch uns in vielfältiger Art und Weise in diesem Land widerfahren ist. Vinzenz Rizzi, der Vorkämpfer für die Gleichberechtigung der slowenischen Amts- und Umgangssprache in Kärnten, bekam zu hören, wer die slowenische Sprache in Kärnten aufwerte, übe „Verrat an der deutschen Sache“ (in: „Deutsche Monatschrift“ 1850, Heft 5); Rizzi Plädoyer für Toleranz und Zweisprachigkeit wurde als eine „ultraslawische“ bzw. „südslawische“ Position diffamiert, die nicht in jene „Deutsche Monatschrift“ gehöre, die Vinzenz Rizzi in Kärnten herausgab.

Vinzenz Rizzi se je že pred stopetdesetimi leti boril za enakopravnost slovenskega jezika na Koroškem. V nekem anonimnem pismu bralcev ga je nekdo sramotil, češ da je izdal nemštvo, namesto da bi se uprl slovanski nezmernosti. Vendar se Rizzi ni vdal političnemu pritisku, ampak se je dosledno zavzemal za dvojezičnost. V smislu njegovega boja naj bi delovali naprej: proti nacionalizmu na obeh straneh Karavank in proti nemškokoroški mentaliteti v obmejnem področju. Ti cilji so danes pravtako pomembni kot so bili v Rizzijevem času.

Wir werden heute mit dem Preis jenes Mannes geehrt, der konsequent interkulturelles Denken und Handeln schon zu seiner Zeit verfochten hat, als die aufgeputschten Nationalisten noch nicht ihre verheerende Wirkung getan hatten. Heute hätte es Vinzenz Rizzi wahrscheinlich noch ein Stück schwieriger, die nationalen Fundamentalisten und völkischen „Rattenfänger“ diesseits und jenseits der Karavanken davon zu überzeugen, daß nur das interkulturelle Modell der absoluten Gleichwertigkeit von Sprachen sowie ihre gleichberechtigte Repräsentation in der Öffentlichkeit Basis für eine friedliche Verständigung sein kann. Sich dafür zu engagieren, wird die Herausforderung im neuen Europa sein, wenn es ein geeintes Europa werden soll. Sich dafür zu engagieren, heißt aber auch, unbeugsam sein gegenüber dem politischen Assimilations- und Anpassungsdruck. Soll dieses Engagement gelingen, so wird es von dem Ethos des großen Kärntners Vinzenz Rizzi getragen sein müssen, der einmal geschrieben hat:

„Ich will nur das Beste für alle. Wahrheit, so gut ich sie weiß, werde ich schreiben, unbekümmert, ob ich rechts oder links Beifall oder Tadel finde. Ich kenne keine Rücksichten als die für Wahrheit und recht...“ (in: „Carinthia“ 1848/II.)

Rektor celovške univerze dr. Albert Berger v razgovoru s slovenskim pesnikom prof. Jankom Messnerjem

Dragi prijatelji!

Že četrstoletja hodim, ne da bi si kaj mislil, čez Rizzijev most – stanujem namreč le 200 metrov stran. Na vsem lepem pa prejmem Rizzijevo nagrado in sem uvrščen v določeno tradicijo svoje dežele. Po začetnem začudenju me zdaj navdaja veliko veselje, da je moje delo v sedemdesetih letih in na začetku osemdesetih let ne le v korist Slovincem, temveč proti določenemu načinu poročanja, tudi pozneje deležno pozornosti in ga torej nisem opravičil zaman. Zato se najprej osebno zahvaljujem tistim, ki nagrado podeljujejo. To pa ni vse. Ostalo bom povedal v svoji materinščini, ob tem pa se zavedam, da je bila zame uporaba materinščine že vedno povezana z manj problemi, kot za moje slovenske prijatelje in sodeželane.

PROF. DR. ROBERT SAXER

Der persönliche Dank ist nicht alles. Ehrungen richten sich in der Regel an einzelne Personen, die im Augenblick der Ehrung der sichtbaren Vordergrund einer in die Tiefe reichenden Landschaft darstellen, in der sich noch viel mehr Menschen befinden, unter ihnen auch solche, die mindestens ebenso ehrenwürdig sind. Daher möchte ich einige Teile dieser Landschaft sichtbar machen.

Ich beginne trotzdem bei den Geehrten, da sie auch in diese Landschaft gehören. Helmut Scharf, ich und Peter Gstettner, die wir in dieser Reihenfolge und unabhängig voneinander mit dem Engagement für die Kärntner Slowenen begonnen haben, ja durch den deutschnationalen Druck im Land förmlich in dieses hinein getrieben worden sind, stellen in unserer altersmäßigen Staffeln bereits den Aufbau einer Tradition dar, die gegen die Inhumanität in unserem Land gerichtet ist und die durch die Verleihung dieses Preises sichtbar gemacht wird.

Was mich betrifft, war Helmut Scharf in der ersten Zeit, als ich noch unsicher war und Ängste hatte, einer der Orientierungspunkte, an denen ich mich ausrichten konnte. Und als ich Anfang der 80er Jahre aus beruflichen Gründen wieder in den Hintergrund trat, war es für mich beruhigend und auch eine persönliche Befriedigung, daß von unserer Universität, und da vor allem von Peter Gstettner und Dietmar Larcher, neue Impulse ausgingen. Ich habe freilich nie verstanden, wie man zwei so freundliche, friedliche und liebenswürdige Menschen wie Helmut Scharf und Peter Gstettner auf so rücksichtslose und teilweise hinterhältige Art angreifen konnte, wie es den beiden widerfahren ist. Nur weil sie, der eine von der Literatur, der andere von der Wissenschaft her, gegen

„...damit sich die Menschen wohler und freier fühlen!“

den Ungeist im Land auftraten und über Lösungen des nationalen Problems nachdachten. Jedenfalls ist es schön, daß sie es ertragen haben und noch ertragen. Und es ist schön für mich, daß ich hier gewissermaßen zwischen den beiden stehen kann.

Neben uns drei gibt es aber in dieser Landschaft noch viele andere, die ebenso wie wir und zum Teil mit viel größerem persönlichem und beruflichem Risiko es auf sich genommen haben, sich für Kärntner Slowenen, für die Durchsetzung demokratischer Prinzipien und gegen den deutschen Assimilationsdruck einzusetzen. Besonders im Rahmen der Oktoberarena/Oktoberski tabor – der bekannten Gegenveranstaltungen zu dem offiziellen 10. Oktober-Feiern – hatte ich mehrere Jahre die Gelegenheit, mit solchen Menschen zusammenarbeiten, mit deutschsprachigen genauso wie mit slowenischen. Ich denke gerne zurück an die intensiven Diskussionen und Planungsgespräche, z.B. mit Helmut Stockhammer, Gerhard Steingreif, Josef Mandl, Peter Wieser, Franc Kattinig, Marjan Sturm, Borut Sommergerger, Filip Warasch, Matevž Grilc und anderen. Für mich steht die Begründung des Rizzi-Preises durchaus in der geistigen Tradition dieser kulturpolitischen Initiative der späten 70er und frühen 80er Jahre.

In der Landschaft, von der ich gesprochen habe, befinden sich vor allem unsere slowenischen Freunde und Landsleute. Als ich mich Anfang der 70er Jahre von der bekannten Phrase der Kärntner Politiker – „die Radikalen auf der einen und auf der anderen Seite“ – befreit hatte, ging ich in diese Landschaft hinein und kam aus dem Staunen nicht mehr heraus. Nicht nur, daß die Phrase in keiner Weise stimmt – ich traf fast nur auf gesprächsbereite, offene, kritische, ständig reflektierende Menschen,

mit denen man auch dann reden könnte, wenn die Meinungen differierten. Ich denke da zum Beispiel gerne an Janko Messner: Wir waren wirklich nicht immer einer Meinung, aber unserer Freundschaft hat das keinen Abbruch getan, und wir haben auch im Streitgespräch immer aufeinander gehört. Jedenfalls kann ich heute sagen: Die Bereicherung, die ich durch die Kontakte mit meinen slowenischen Landsleuten jedenfalls erfahren habe, ist bei weitem größer, als die Probleme waren, die ich mit einhandelte. Und ich träume davon, daß meine slowenischen Landsleute genau wie ich problemlos ihre Muttersprache verwenden können, wenn sie vor ihre Haustüre treten.

Der slowenische Bereich war aber damals für mich auch ein Ort der Freiheit. Meine beiden Medienanalysen über den „Fall Warasch“ und über die Zeitungskampagne von Heinz Stritzl und Otto Scrinzi gegen die Universität hätte ich niemals in Kärnten veröffentlichen können, wenn mir nicht von slowenischer Seite die Möglichkeit dazu geboten worden wäre. Ich erinnere mich noch mit großem Vergnügen an die entsprechenden Gespräche mit Franc Kattinig, der die beiden Bücher als verantwortlicher Redakteur veröffentlichte. In beiden Fällen, als ich im sagte: „Du ich möchte zu dieser Sache etwas schreiben“, sagte er trocken: „Ja, schreib. Wann wirst denn fertig sein?“ Als Germanist publizierte ich selbst einiges, aber so etwas habe ich sonst nirgends erlebt, schon gar nicht im Zusammenhang mit politischen brisanten Themen.

In der genannten Landschaft leben auch meine deutschsprachigen Landsleute. Manche von ihnen haben sich für die Kärntner Slowenen engagiert – und sie haben es massiv zu spüren bekommen – in ihren Familien, an ihrem Arbeitsplatz und anderswo. Die meisten

mußten verständlicherweise mit ihren Aktivitäten aufhören, weil man einem solchen Druck von verschiedenen Seiten auf die Dauer nicht standhalten kann. Ich hatte diesbezüglich Glück. Seit 1976 arbeitete ich im Schutzraum der Universität, und meine Frau, die, wenn auch im Hintergrund, sehr viel mitgedacht, mitgearbeitet und mitentwickelt hat, ist eine Wienerin und also einschlägig unbelastet. Sie hinwiederum mußte sich – ebenso wie Peter Gstettner und viele andere Nichtkärntner – ständig den üblichen Vorwurf anhören, sie könne nicht mitreden, weil sie nicht von hier sei und die Verhältnisse nicht kenne. Ein Vorwurf, der meines Wissens dem nach den Begriffen der Kärntner Deutschnationalen ebenfalls landfremden Landeshauptmann noch nicht gemacht worden ist.

Der Großteil meiner deutschsprachigen Kärntner Landsleute lebt jedoch seit 1920 permanent unter dem Eindruck einer starken deutschnationalen Propaganda, die tiefsitzende Ängste ausgelöst und die Freude am Zusammenleben mit den slowenischen Kärntnern weitgehend abgetötet hat. Ebenso das Bewußtsein, wie wichtig, vorteilhaft und interessant die Beherrschung der zweiten Landessprache wäre. Die Verleihung des Rizzi-Preises an Menschen, die dieses Bewußtsein wieder zum Leben erwecken wollen, könnte wesentliche Impulse für einen kulturellen, wirtschaftlichen und auch politischen Fortschritt in unserem Land geben.

Natürlich können wir eine solche Utopie nicht entwerfen, ohne uns mit jener weiteren Gruppe zu beschäftigen, die die genannte Landschaft nicht nur bevölkern, sondern auch beherrschen und bis in ihre Tiefen geprägt haben: Eben jene Sachwalter des Deutschnationalismus, die teils offen auftreten, teils sich bedeckt halten. Die man jedenfalls nicht mit der Mehrheit der Kärntner – ob deutschsprachig oder slowenisch – gleichsetzen sollte. Wenn ich dabei die jetzige Zeit mit den 70er Jahren vergleiche, kann ich sagen – auch wenn es seltsam klingt –, daß es damals schlimmer und gefährlicher war, daß man aber leichter gegen diesen Widerstand leisten konnte. Die Schläge gegen die Slowenen wurden mit schamloser Offenheit geführt: angefangen vom Landesfeldzug von 1970 mit der Schlußstrichparole, über den Ortstafelsturm bis zur Sprachenzählung. Dazu kamen Repressalien und Drohungen gegen jene, die sich für die slowenische Sache einsetzten, bis hin zum Versuch,

einen führenden politischen Funktionär der Slowenen die Anstiftung zu einem Terroranschlag in die Schuhe zu schieben. Oberster Repräsentant dieser Politik war Landeshauptmann Wagner, der geistige und politische Wegbereiter von Jörg Haider auf der Basis der Dreiparteieneinigung.

Als man merkte, daß diese Gewaltpolitik nicht zum Ziel führte, ja teilweise das Gegenteil dessen bewirkte, was man eigentlich wollte, schwenkte man Anfang der 80er Jahre um und besann sich der Möglichkeiten, die den Mächtigen auch im demokratischen Staat zur Verfolgung ihrer Ziele zu Gebote stehen.

Das hat den Widerstand gegen politische Intentionen, die im Grunde die gleichen geblieben sind, erschwert. Ich möchte daher den Unterschied zwischen damals und heute an zwei Textbeispielen erläutern. Der eine Text ist sattsam bekannt, es ist die Schlußstrichformel aus dem Jahr 1970. Ich zitiere den „Ruf der Heimat“:

„Also hat die Geschichte in Kärnten noch keinen Schlußstrich gezogen. Sie zieht ihn unter zwei Völkern erst, wenn eines von beiden nicht mehr existiert.“

Anders eine Aussage, die Jörg Haider zum 10. Oktober 1990 tat, in der von keinem Schlußstrich und von keiner Vernichtungsstrategie die Rede ist. Ich zitiere den Landeshauptmann:

„Wir haben zweimal in unserer Geschichte sehr finstere Zeiten erleben müssen: Einmal, als wir durch die napoleonischen Überfälle als Land aufgeteilt wurden, und zum zweiten Mal, als durch die Aggression des südslawischen Nationalismus am Ende des 1. Weltkrieges in seiner Einheit wieder gefährdet war.“

Bemerkenswert an dieser Aussage ist, daß der Landeshauptmann die aus seiner und seiner Gesinnungsgenossen bestehende dritte Bedrohung der Einheit Kärntens durch die Partisanen im 2. Weltkrieg verschweigt, um nicht auf die Vernichtungsstrategie der Nationalsozialisten aufmerksam machen zu müssen.

In diesem Bereich sehe ich eine wesentliche zukünftige Funktion für den Rizzi-Preis: auf jene Menschen aufmerksam zu machen, die dem in Österreich immer noch lebendigen Faschismus, der sich, wie wir wissen, so lange bedeckt hält, bis er ausbrechen kann, rechtzeitig die demokratische Larve vom Gesicht zeihen, deren er sich zu bedienen pflegt. Letztlich geht es jedoch darum, in unserem Land politische und gesellschaftliche Verhältnisse zu schaffen, in denen sich die Menschen wohler fühlen können – und freier – und zwar alle Menschen. Wenn der Rizzi-Preis in Zukunft dazu beitragen kann, dann hat sich seine Begründung gelohnt.

Rizzi-Preisträger Dr. Robert Saxer im Gespräch mit dem Mitglied des Präsidiums der Republik Slowenien dr. Matjaž Kmecl.

Izjava Slovenske prosvetne zveze

Obujanje spomina na neprijetne razprave okrog življenjske preteklosti dr. Franceta Czigana izpred desetih let lahko le škoduje imenu in glasbenemu slovesu imenovanega. Koroški Slovenci si v sedanjem obdobju ne bi smeli privoščiti neprijetnih razprav, kakršne poznajo v Sloveniji zaradi odkritja spomenika pesniku Francetu Balantiču v Grahovem pri Cerknici, ki je (zal) padel kot domobranec.

Izjavi predsednika Krščanske kulturne zveze dr. Janka Zerzerja in predsednika slovenske vlade Peterleta, ki boleče posegata in obujata to razpravo, sta bili za ta čas vsaj neumestni.

O Francetu Cziganu, kot človeku v usodnih letih od 1941–45, naj spregovorijo zgodovinarji. Ena kot druga stran ga brez temeljite preverbe ne moreta niti razvrednotiti niti rehabilitirati! Dolžnost kulturnih organizacij v tem trenutku bi bila le v smislu ovrednotenja njegovega kulturniškega (t. j. glasbenega) dela.

Prehajanje na ostala področja zna biti spolzko in nekulturniško.

CELOVEC. – V Mohorjevi založbi je izšla monografija koroške umetnice Barbare Möseneder-Köchl. Vsa njena dela so tiskana samo na eni strani in v barvah. Uvod k izdaji je napisal dr. Andrej Kajžnik. Monografija stane 198 šilingov.

Pevci Gallusovega zbora so ob spremljavi izvedli „Ustoličenje karantanskega kneza“.

„Ustoličenje karantanskega kneza“

Nedeljska Koroška poje, pevska revija Krščanske kulturne zveze, je bila posvečena spominu 400-letnice smrti skladatelja Jacobusa Gallusa in 20-letnici smrti prof. Franceta Czigana.

Koncert so v prvem delu oblikovali zbori in skupine, ki gojijo Gallusovo glasbeno dediščino ali pa so povezane z osebo prof. Czigana, kot sta to Mešani pevski zbor Jakob Petelin-Gallus in pa Mladinski zbor slovenske gimnazije – oba je ustanovil dr. Czigana. Poleg njih so nastopili še Vokalna skupina AVE iz Ljubljane, Mešani pevski zbor „Standrež“ pri Gorici in Vokalna skupina „Vaganti“ iz Prage.

V drugem delu pa je zbor „Gallus“ izvedel kantato „Ustoličenje karantanskega kneza“, ki jo je na besedilo Zdravka Novaka uglasbil prof. Czigana. Solisti so bili Mario Podrečnik, Janez Kampuš, Janko Zerzer in Stefan Schellander, izvedbo pa je spremljal kvartet trobil Slovenske filharmonije.

Kantato se že pred 19 leti uspešno izvedli v Trstu, Celovcu in Gorici, v Ljubljani

pa so njeno izvedbo onemogočili tedanji oblastniki.

Pred desetimi leti pa je, po besedah predsednika KKZ dr. Janka Zerzerja in predsednika slovenske vlade Lojzeta Peterleta, spodletela nakana, da bi oblatili politično preteklost in pomen dr. Czigana za slovensko glasbo. V svojih nagovorih sta zaželela, naj bi se taki časi več ne ponovili.

Peterle je izrazil zadovoljstvo, da bo kantata v štirinajstih dneh končno izvedena

tudi v Ljubljani, kar pomeni rehabilitacijo prof. Czigana, Prekmurca, ki se je tako globoko zakoreninil na Koroškem.

Krščanska kulturna zveza in Zveza kulturnih organizacij Slovenije sta med koncertom, ki so se ga udeležili vidni predstavniki slovenskega političnega, kulturnega in gospodarskega življenja, odlikovali z Gallusovo listino dva zaslužni prevodja: Franca Čertova iz Sel in Mihija Sadjaka iz Šmihela.

Navdušila je tudi skupina „Vaganti“ iz Češke.

Dovršene pesmi „Vagantov“

V soboto je v farni cerkvi v Šentprimožu nastopila vokalna skupina Vaganti iz Prage. Skupina poje okrog pet let in je dosegla izreden pevski nivo. Najprej je nastopila pri maši, kjer so pevci izvajali Palestrinovo „Missa aeterna Christi munera“ in nekaj velikonočnih liturgičnih pesmi. Po maši pa so zapeli več Gallusovih skladb, med katere so uvrstili recitacije besedil na temo „Labirint sveta in raj srca“ iz cikla predavanj „Renesansa človekovega duha ali luč za človeka“ Jana Komenskega.

V svojih nastopih Vaganti vedno združujejo glasbo, recitacije, gib in sliko in tako izražajo posamezne zgodbe ali splet čustev in misli. Izdali so že dve plošči, leta 1989 so gostovali v Frienchah in leta 1990 opravili turnejo po Angliji. Mladi študentje, ki so izvajali zelo težek spored, so ga podali dovršeno kot ga zmorejo le glasbeno in pevsko izobraženi pevci. Intonančna čistost in glasovna zlitost sta odlikovali mlade vokaliste (11 pevk in pevcev). Publika jih je sprejela z velikim navdušenjem. Malo pa smo bili razočarani, saj smo pričakovali tudi nekaj čeških pesmi. Akustika farne cerkve v Šentprimožu pa se je spet izkazala za zelo primerno za take nastope.

Veseli smo, da smo lahko šli tako kvalitetno mlado skupino, želimo ji še veliko uspehov tudi v bodoče

(-dani)

Ob 70-letnici Primoža Ramovša

Slovenski skladatelj Primož Ramovš se je rodil 20. marca 1921 v Ljubljani, kjer si je pridobil strokovno znanje na glasbeni akademiji. Njegov dosedanji opus šteje okrog 350 skladb, pretežno instrumentalnih. Ob simfoničnih delih je posebno obširno Ramovševo delo za solo instrumente, še posebej za klavir. Njegov glasbeni jezik je bil sprva neoklasicističen, v šestdesetih letih se je približeval dodekafoniji, v zadnji desetletjih pa se je usmeril k novim kompozicijskim tehnikam.

Tri Ramovševa dela bodo izvedena na klavirskem recitalu 11. marca 1991 ob 19.10 v ORF-teatru v Celovcu. Tocato za klavir bo izvedel Igor Dekleva, sonato za klavir in delo z naslovom DD: 70 pa bosta štiriročno zaigrala Alenka in Igor Dekleva. DD: 70, delo, ki je bilo napisano prav za izvedbo ob Ramovševem življenjskem jubileju, bo v Celovcu doživelo svojo krstno izvedbo.

Prav tako krstno izvedeno bo v prvem delu koncerta delo Pentahon izvajalca Igorja Dekleve. Mednarodno poznani interpret se bo torej publiko predstavil tudi kot glasbeni ustvarjalec.

-ma

Srečanje gledališč

Lani septembra se je sedem skupin iz Koroške udeležilo seminarja gledaliških in lutkovnih skupin v Fiesi. Večino predstav smo si na koroških odrih v minulih mesecih lahko že ogledali. Zato naj bo v zvezi s srečanjem gledaliških skupin, ki ga je organizirala KKZ, za nekatere dovolj, da omenimo njihovo sodelovanje. To so bile mladinske odrske skupine PD Lipa iz Velikoveca, SPD Gorjanci iz Kotmare vasi, SPD Radiše in KPD Planina iz Sel.

Posvetimo se predvsem razvoju našega lutkarstva: kot prvi primer lahko služi lutkovna skupina Mohorjeve ljudske šole, ki je dokazala, da se s tem lahko ukvarjajo tudi najmlajši. Seveda njihovega nastopa ne moremo ocenjevati po strogih kriterijih.

Pomembno pa je, da so bili z vso vnemo pri stvari ter da so kot začetniki pokazali občutek za mizansceno, pravilno vodenje lutk in tudi gibanje v včasih kar utesnjenem prostoru za glavno kuliso.

Z drugačnimi merili je treba gledati nastop šmihelskih lutkarjev, pa čeprav so s komadom „Sanje o govorečem cvetu“ uprizorili pravcato premiero, predstavo z marionetami. Zamisli (glasba, kulise,...) so bile izvirne, na žalost pa je bila – vsaj tokrat – izgovorjava nekoliko nerazložna. Tudi ta ali oni gib ni bil dovršen, torej, lahko bi ga še izpilili. Prepričan pa sem, da se tudi sami zavedajo teh pomanjkljivosti in da jih bodo poskušali odpraviti. Morda tudi z nekoliko večjim številom vaj...

Vneti lutkarji Mohorjeve ljudske šole v Celovcu.

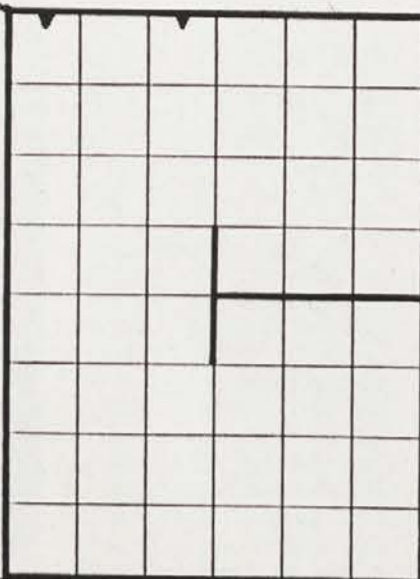
Datum	Kraj	PRIREDITVE	Prireditelj
Sreda, 6. 3. 19.30 19.30	v gostilni Volkskeller v Celovcu	SEVERNA OBVOZNA CELOVCA – BODOČA TRANTITNA POT? predavajo: Rudi Anschöber (ZAL), mag. Gerhard Fugger (pravnik), Angelika Hödl (ZAL-Celovec)	ZAL-Celovec
Četrtek, 7. 3. od 14.00 do 18.00 ure	v domu v Tinjah	SLIKANJE NA STEKLO vodi: Erika Malle (v nem. jeziku)	Sodalitas
Četrtek, 7. 3. 19.30	v domu v Tinjah	LITERATI IZ PRAGE, predava: dr. Helgrad Kraigher (v nem. jeziku)	Sodalitas
Četrtek, 7. 3. 19.30	v gostilni Landhauskeller v Celovcu	MIR PO VOJNI V ZALIVU, predava: Peter Pilz (državni poslanec ZAL)	ZAL-Celovec
Četrtek, 7. 3. 20.00	v Novem gradu v Velikovcu	NEŽNOST IN JEZA – dokumentarni film Johannesa Flütscha.	WIFF
Petek, 8. 3. 14.00	na univerzi (i-235) v Celovcu	ZWISCHEN AUTONOMIE UND VEREIN- NAHMUNG – predstavitev knjige.	Mohorjeva založba
Petek, 8. 3. 20.00	v hiši Rdečega križa v Pliberku	TEČAJ ZA PRVO POMOČ – vodi: Erika Knellwolf. SK Podjuna, Osem dvojnih ur. Prijave: Franc Wutte (tel. 04230/ SKD Šteben 629) in Hubert Dumpelink (04230/365).	
Petek, 8. 3. in sobota, 9. 3.	v farnem domu v Šentjakobu	PREDELAVA VOLNE – vodi: Maria Karl. Prijave sprejma KIS, tel. 0463/382438.	KIS, Kat. prosveta
Petek, 8. 3. 19.30	v domu v Tinjah	KAM S SVOJIM STRAHOM, predava: univ. prof. ddr. Bernhard Wenisch	Sodalitas
Sobota, 9. 3. 19.30	pri Florjanu v Vogrčah	„OD PLIBERKA DO TRABERKA“	SPD „Edinost“ Pliberk
Sobota, 9. 3. 20.00	na univerzi v Celovcu	MENUBELN – ženska kabaretna skupina z Dunaja. Prireditelj ob mednarodnem dnevu žena	Ženske iniciative
Sobota, 9. 3. 20.00	pri Habnerju na Plešerki pri Hodišah	KONCERT SKUPINE 4J, Friedberta Kerschbaumerja ter kot presenečenje še one znane skupine	EL Hodiše
Sobota, 9. 3. 19.30	pri Florjanu v Vogrčah	OD PLIBERKA DO TRABERKA – koncert	SPD Edinost
Ponedeljek, 11. 3. 19.00	v studiu ORF v Celovcu	KLAVIRSKI VEČER – nastopata: Alenka in Igor Dekleva	KKZ, SKD Celovec
Ponedeljek, 11. 3. 19.30	v domu v Tinjah	BOLGARIJA, dežela na prelomu – predava: škof Gheorghji Jovcev (Sofija)	Sodalitas
Torek, 12. 3. 19.30	v domu v Tinjah	LIKI NAŠE ZGODOVINE: Anton Korošec – predava: feliks J. Bister	Sodalitas
Sreda, 13. 3. 19.00	v gostilni Land- hauskeller v Celovcu	NAUTIK CLUB KOROTAN – občni zbor	Nautic club Korotan
Četrtek, 14. 3. 18.00	na univerzi (i-054) v Celovcu	Ustanovni občni zbor Kluba slovenskih študentk in študentov na Koroškem	KSSŠ/C
Sobota, 16. 3. 19.30	v kulturnem domu v Dobri vasi	IGRA APOSTOLOV – gostuje: gledališka skupina KPD „Planina“ iz Sel	SPD Srce

KOMBINACIJSKA KRIŽANKA

Spodnje besede vpišite v lik križanke vodoravno ali navpično tako, da se bodo med seboj ujemale. Namesto običajnih črnih polj, ki ločijo besede med seboj, so debelejšje črtice. Ko boste križanko rešili do konca, boste v dveh navpičnih kolonah, ki sta označeni s puščicama, prebrali priimek znanega nemškega književnika in naziv za pripadnika obdobja, v katerem je ustvarjal.

**ANET – ANIS – ANIT – CRONIN –
ETILEN – HAMITI – IVA – LATINI –
LIN – RAKETA – SAT – STRAŽA –
TINA – TRAVIATA – VAT – VILE –
ŽITA**

Jože Petelin

MENJAVA DENARJA (VALUTE) dne 4. 3. 1991

	dobite (šil.)	plačate (šil.)
za 1 ameriški dolar	\$ 10,77	10,85
za 1 angleški funt	£ 20,45	20,61
za 100 franc. frankov	f 206,90	207,50
za 100 ital. lir	Lit 0,93	0,94
za 100 dinarjev	DIN 45,00	65,00
za 100 švic. frankov	sfr 806,50	812,10
za 100 holand. guldov	Hfl 622,30	626,90
za 100 nemških mark	DM 701,20	705,80

Posredujeta: Posojilnica-Bank,
Zveza-Bank, Celovec

SLOVENSKI VESTNIK Nadstrankarski časopis koroških Slovencev

Uredništvo/Redaktion: Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, Telefon 0463/514300-30 do 34, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Usmerjenost lista/Blattlinie: seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Glavni urednik/Chefredakteur: Ivan P. Lukan

Uredniki: Andrej Kokot, Andrej Mohar, dr. Štefka Vavti.

Izdajatelj in založnik/Herausgeber und Verleger: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, telefon 0463/514300, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Tisk/Druck: Založniška in tiskarska družba z o.j. Drava, Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/50566, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Oglaš/Anzeigen: Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/514300-30 do 34 in 40, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Zastopstvo za Jugoslavijo: ADIT-DZS, Glonarjeva 8, 61000 Ljubljana, Slovenija, telefon 061/329761, telefaks 061/311123.

Letna naročnina: za Avstrijo 370 šil. (za penzioniste 280 šil.); za Jugoslavijo 400 din. (za penzioniste 310 din.).

Rešitev prejšnje križanke

L	A	S	K	⊙
A	N	T	A	L
S	T	A	R	E
P	O	N	T	I
A	M	I	O	⊙
L	I	S	T	A
M	O	L	E	K
A	N	A	K	T
S	I	V	A	⊙

LOTTO

8 15 20 25 26 44 (35)
Joker: 710170 b. j.

TOTO

112 IX1 III 21X
Stava: 1:0, 4:3, 0:2, 1:0 b. j.

21. februarja je koordinacijski gremij ZSO vabil na skupen posvet s Koordinacijskim odborom koroških Slovencev. Cilj pogovora naj bi bil poskus uskladiti najnosnejša vprašanja slovenske narodne skupnosti, da bi tako končno prišlo do skupnega KOKSa.

Čeprav sta se bila predsednik in tajnik Narodnega sveta pri srečanju z zastopniki dunajskih študentov, v četrtek, 14. februarja voljna udeležiti skupnega posveta z ZSO, ju je teden dni navrh zapustil pogum in dobra volja in tako je ZSO prejela pismeno sporočilo Narodnega sveta in Krščanske kulturne zveze, v katerem med drugim piše:

Kakor gotovo veste, je trenutno veliko naših rojakov in sodelavcev pri Narodnem svetu vpreženih v volilni boj za občinske volitve.

Jasno – občinske volitve so važne, da pa se je z dobro voljo kljub predvolilnemu boju možno za dve uri odtrgati in se udeležiti skupnih pogovorov z ZSO, pa sta dokazala zastopnika Kluba občinskih odbornikov, predsednik Peter Waldhauser in tajnik Bernard Sadovnik. Kaže, da

TRIBUNA BRALCEV

P. n.
SLOVENSKI VESTNIK
Tarviserstr. 16
9020 KLAGENFURT/CELOVEC

NSKS in ZSO – slovenski pes in maček

Narodni svet in Krščanska kulturna zveza posnemata taktiko laži, katero smo doživeli tudi pri ZSO. Kajti če bi bile volitve dejansko v ospredju, si Krščanska kulturna zveza teden pred volitvami ne bi mogla privoščiti centralne prireditve Koroška poje. Za drugič Delovna skupnost „SMO“ predlaga, da Narodni svet in Krščanska kulturna zveza argumentu predvolilnega boja dodata še odkrit argument nevolje in morda celo strahu!

Slovenska politična scena je tako trenutno podobna igrici pes in maček. Če vabi KOKS na sejo, ZSO bojkotira sodelovanje, in če vabi ZSO, pa Narodnega sveta ni!

Na seji pa smo razpravljali o

izhodiščih koordinacijskega organa ZSO za skupni posvet. Ta so:

1. Koordinacija narodne politike je potrebna.
2. Koordinacijski odbor ni zastopstvo koroških Slovencev, temveč prostovoljno koordinacijsko telo vseh narodnopolitičnih organizacij koroških Slovencev.
3. Koordinacija naj zajema najosnovnejša narodnopolitična vprašanja.
4. Strankarska politika, volitve in finance niso predmet razprav KOKS.
5. Poslovodja naj bi bil neosporavana oseba.

Sklep posveta, na katerem so bile poleg Kluba občinskih odbornikov zastopane še orga-

nizacije ZSO, SPZ, slovenski socialisti, KSSŠG in Delovna skupnost „SMO“, je ponovno vabilo ZSO na skupen posvet po volitvah. Do takrat pa bo ZSO svoja izhodišča vključila v poslovnik, ki naj bi bil predmet razprave. Da pa bodo pogovori uspešni, bo na pobudo Delovne skupnosti „SMO“ skupni posvet po možnosti vodila nevtralna oseba. Poleg tega se bo Delovna skupnost „SMO“ prizadevala, da bo na sejo vabljen slovenski tisk in bo seja odprta tudi za javnost. Le tako se bo izkazalo, ali je volja „skupnega KOKS“ dejansko dana ali pa je celoten scenarij le taktiziranje naših central.

**Za delovno skupnost „SMO“
Hanzej Sticker
Mlada KEL se distancira**

Predsedstvo Mlade KEL se jasno distancira od izjave SMO pod geslom „NSKS in ZSO – slovenski pes in maček“, ker ni soglašala s tem načinom nastopanja.

Takšno pisanje SMO ne podpira samo taktičnih iger raznih organizacij, ampak tudi zavaja celotno slovensko narodno skupnost. Mlada KEL se je jasno opredelila za KOKS, ker bi ta

organ moral delati za bodočnost in pripraviti demokratične volitve za samostojno zastopstvo koroških Slovencev. Pol leta mešetarnjenja in prosjačenja, da pride do skupnega KOKS, je dovolj, ker so vsi člani KOKS sprejeli poslovnik. Na seji KOKS se je tudi ugodilo zahtevam ZSO. Zato mlada KEL od članov KOKS zahteva, da nadaljujejo delo, ki bo končno v prid narodni skupnosti in demokratizaciji naših struktur. Ne podpira pa kakršnihkoli poskusov, da bi se ponovno začela diskusija o poslovniku in smislu KOKS.

Pripadniki narodne skupnosti, ki se po naših vaseh vsak dan z velikim idealizmom prizadevajo za obstoj in sožitje, so siti taktiziranja in si v veliki meri želijo demokratičnega zastopstva, na katerega bo lahko vsakdo ponosen.

**Naročite
in širite
„Slovenski
vestnik“**

6.-12. 3.	TV AVSTRIJA 1	TV AVSTRIJA 2	TV SLOVENIJA
SR 6. 3.	12.10 Zunanjepolitični report; 14.20 Očarljiva Jeannie; 14.45 Angel na zemlji; 15.30 Otroški spored; 16.25 Kot pes in mačka; 18.00 Me, ženske; 18.30 Falcon Crest; 19.22 Novo v znanosti; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Šport; 20.15 Srce in ena krona; 22.10 Pogledi s strani; 0.10 Hammer.	17.00 Komunikacijsko omrežje; 17.30 Dežela in ljudje; 18.00 Pravica do ljubezni; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Argumenti; 22.00 Čas v sliki; 22.25 Šport z nogometom: evropski pokal, četrtina finala; 0.00 Čas v sliki.	9.00 Živ žav; 15.30 Sova, pon.; 17.00 Dnevnik; 17.05 Mozaik; 17.50 Spored za otroke; 19.00 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Veliki srh; 21.55 Dnevnik; 22.15 JRT Program; 23.00 Sova: Alf, Twin Peaks; V znamenju zvezd; 1.05 Video strani.
ČE 7. 3.	14.20 Očarljiva Jeannie; 14.45 Angel na zemlji; 15.30 Otroški spored; 17.05 Jaz in ti; 18.00 Mi; 18.30 Falcon Crest; 19.22 Novo v znanosti; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Šport; 20.15 Gotovo je gotovo; 21.20 Svojičas; 22.05 Pogledi s strani; 22.15 Highpoint; 23.45 Čas v sliki; 23.50 Žena in prekleti; 1.20 Poročila.	16.15 Šport; 17.15 Sto noči za eno lisico; 18.00 Pravica do ljubezni; 18.30 Wurlitzer; 18.55 Lotto - studio; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Notranjepolitični report; 21.10 Hoteli - zgodovina in zgodbe; 21.55 Novo v kinu; 22.00 Čas v sliki; 22.25 Klub 2.	9.00 Grizli Adams; 10.30 Mostovi; 11.00 Zakon v Los Angelesu; 15.30 Mozaik; 16.00 Sova, pon.; 17.00 Dnevnik; 17.05 Žival-človek; 18.40 Spored za otroke; 19.00 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Simenon; 21.00 Tednik; 22.05 Dnevnik.
PE 8. 3.	12.05 Notranjepolitični report; 13.50 Ljubezen na drugi pogled; 15.30 Otroški spored; 18.00 Mi; 18.30 Falcon Crest; 19.22 Novo v znanosti; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Šport; 20.15 Nerešeni zločini; 21.25 Model in vohun; 22.15 Pogledi s strani; 22.25 Trailer; 0.25 Hunter; 1.20 Poročila.	16.30 Report z borze; 16.45 Love Boat; 17.30 Leto dni na Antarktiki; 18.00 Pravica do ljubezni; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Look; 21.15 Posebnosti v znanosti; 22.00 Čas v sliki; 22.25 Šport; 23.00 Otok cvetic; 23.15 Noč na Mound Edni.	9.00 Klub Klobuk; 15.30 Sova, pon.; 17.00 Dnevnik; 17.05 Mozaik; 18.10 Spored za otroke; 19.00 Risanka; 19.30 Dnevnik; 19.59 Zrcalo tedna; 20.20 Škandali; 22.15 Dnevnik; 22.35 Sova: Dragi John, Svetloba dneva; 0.30 Video strani.
SO 9. 3.	11.05 Srce in ena krona; 14.25 Risanka; 14.30 Končna postaja; 15.55 Hiša v Jeruzalemu; 17.05 Trivial Pursuit; 17.30 Nadaljevanja ni; 18.00 Srečanje; 18.30 Nogomet; 19.00 Millijonsko kolo; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Šport; 20.15 Začetnik; 22.00 Srčni list; 22.25 Polnočni mož; 0.20 Hunter.	15.45 Report z borze; 16.00 Pogled v deželo; 17.00 Ljuba družina; 17.45 Kdo me želi; 18.00 Pravica do ljubezni; 18.30 Slike iz Avstrije; 19.00 Avstrija danes; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Igral sem za vas; 21.40 Čas v sliki; 21.45 Športna reportaža; 22.25 V živo; 0.10 Čas v sliki.	9.00 Radovedni Taček; 9.30 Čebelica Maja; 10.20 Alf; 10.45 Zgodbe iz školjke; 14.30 Čudež v Valbyju; 15.50 Žarišče; 18.30 Zdjaj pa bo slovensko; 19.12 Risanka; 19.30 Dnevnik; 21.00 Sarajevo; 23.35 Dnevnik; 23.55 Sova: Na zdravje! Twin Peaks, Soseca.
NE 10. 3.	12.00 Zdravo Avstrija, zdravo Dunaj; 12.30 Orientacija; 13.45 Seksi - Moške je treba dati na vrvice; 16.10 Dakteri; 17.00 X-Large; 18.30 Falcon Crest; 19.15 Lotto - žreb; 19.30 Čas v sliki; 19.48 Šport; 20.15 Sam o sebi; Lohner; 21.15 Zgodnji odnosi; 22.15 Vizije; 22.20 Zadnji skok čez plot; 0.00 Hunter.	11.05 Mozart - nekoč; 13.00 Dober dan, Koroška ; 13.30 Slike iz Avstrije; 14.30 Vasi brez duhovnika; 15.00 Športno popoldne; 17.15 Klub seniorjev; 18.00 Pravica do ljubezni; 18.30 Slike iz Avstrije; 19.00 Avstrija danes; 19.30 Čas v sliki; 19.48 Primer za ljudskega tožilca; 21.55 Šport.	8.50 Živ žav; 10.15 V znamenju zvezd; 10.45 Muppet show; 12.05 Znani umetniki v cirkuški areni; 13.10 Retrospektiva Rolling Stonesov; 15.30 Sova, pon.; 17.00 Dnevnik; 17.05 Capablanca; 18.50 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Ivo Brešan; 20.55 Zdravo.
PO 11. 3.	11.20 High Chaparral; 12.35 Tednik; 13.10 Nočni studio; 14.45 Angel na zemlji; 15.30 Otroški spored; 16.00 Oddaja za najmlajše; 18.00 Mi; 18.30 Falcon Crest; 19.22 Novo v znanosti; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Šport; 20.15 Šport v ponedeljek; 21.15 Peter Strohm; 22.10 Pogledi s strani.	15.15 Šport; 16.45 Pisma „Schnuckeju“; 17.30 Lindens- traže; 18.00 Pravica do ljubezni; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Otok sanj; 21.00 Novo v kinu; 21.15 Šiling; 22.00 Čas v sliki; 22.25 Bobneči ogenj s sonca.	9.00 Alica v deželi risb; 9.15 Ciciban, dober dan; 10.15 Zrcalo tedna; 14.50 Sova, pon.; 17.00 Dnevnik; 17.05 Mozaik; 18.30 Spored za otroke; Radovedni Taček, Alf; 19.10 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Strta mladost; 21.40 Osmi dan; 22.25 Dnevnik; 23.35 Sova.
TO 12. 3.	12.05 Šport v ponedeljek; 14.20 Zahodno od Santa Feja; 14.45 Angel na zemlji; 15.30 Otroški spored; 16.00 Oddaja za najmlajše; 18.00 Mi; 18.30 Falcon Crest; 19.22 Novo v znanosti; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Šport; 20.15 Drugačna Arabija; 21.07 Dallas; 21.50 Pogledi s strani; 23.45 Hunter.	17.00 Mavec združuje; 17.15 Kako ostanem zdrav; 17.30 Orientacija; 18.00 Pravica do ljubezni; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Da ali ne; 21.07 Zunanjepolitični report; 22.00 Čas v sliki; 22.25 Klub 2.	9.00 Zgodbe iz školjke; 14.35 Mozaik; 17.00 Dnevnik; 18.05 Spored za otroke; Periskopov Raček; 19.00 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Včerajšnje sanje; 21.00 Novosti založb; 21.10 Jazz festival v Montreuxu; 22.15 Dnevnik; 22.35 Sova: haggard, Twin Peaks.

VESTNIK - ŠPORT

Črni vikend

Štiri tekme, štiri porazi... To je bilanca črnega vikenda šahistov Slovenske športne zveze iz Celovca ter SSK Obir iz Železne Kaple v 8. kolu koroškega prvenstva v šahu. V spodnji ligi-vzhod je SŠZ/Carimpex I z 2:6 izgubila s FSK/KDR iz Celovca (zmagal je edinole Arnold Hattenberger, remizirala pa sta Silvij Kovač in ravnatelj Ivko Ferm), drugo moštvo SŠZ/Drava II pa je proti moštvi iz Eitwega v Labotski dolini podleglo kar z 1,5:6,5. Čast za SŠZ sta rešila Robert Hedenik z zmago in Rupert Reichmann z remijem. Za tretje moštvo SŠZ/Posojilnica Celovec III pa je ob porazu 0,5:4,5 edini remi dosegel Aleksander Lukan.

Četrti poraz pa so doživeli šahisti SSK Obir iz Železne Kaple. Proti najhujšemu sotekmecu za vstop v spodnjo ligo-vzhod, celovškemu Magistratu, so pravtako visoko izgubili z 1,5:6,5 in s tem morali opustiti zadnje upe na uspešen zaključek tekmovalne sezone. Remizirali so Jokovič, Pasterk in ravnatelj Hanschou.

Mlada šahistka Slovenske športne zveze Dunja Lukan je na odprtem šahovskem turnirju v Gospe sveti dosegla lep uspeh. Bila je najboljša med vsemi šahistkami, ki so nastopale na turnirju.

Koroška smučišča: zmage mladih Šentjanščanov

Smučarji ŠD Šentjanž so se tudi pretekli vikend izredno izkazali. Nadarjena Tatjana Zablatnik je, pravtako kot Dominik Kropivnik, zmagala na tekmi koroških mizarjev in s tem potrdila, da sodi v sam vrh koroškega naraščaja. Pa tudi na deželnem prvenstvu strešne organizacije ASKÖ je dokazala, da je ena najboljših, dosegla pa je (nekoliko je bila utrujena od prejšnje tekme, v kateri je zmagala) tokrat le nehvaležno četrto mesto.

Namesto nje pa so to pot blesteli ostali športniki šentjanškega društva. Koroške prvakinje Brigitte Esel, Andreja in Karin Kruschitz, drugi mesti sta osvojili Silvana Oraže in Klavdija Kropivnik, na stopničkah pa je bila še Birgit Filipič kot tretja, Martin Slajk in Marion Maloveršnik pa sta poleg že omenjene Tatjane Zablatnik zasedla četrta mesta.

S smolo ob dobre točke

Koroški šolarji so na avstrijskem smučarskem prvenstvu sicer dokazali, da so se sposobni uveljaviti tudi v avstrijskem vrhu, toda za Danijela Užnika in Dunjo Jamnig se je prvenstvo končalo brez vidnega uspeha. V slalomski preizkušnji sta oba izpadla, v veleslalomu pa je Dunja dosegla 11. mesto (s tem je bila druga najboljša Korošica), Danijel pa je v svojem letniku sicer zasedel tretje mesto, v skupnem seštevku pa nekoliko zaostal. V super-veleslalomu pa je Užnik izpadel, Jamnigova je sicer dosegla 7. čas, toda zaradi zamenjave štartnih števil je bila diskvalificirana.

RADIO KOROŠKA

18.10-19.00

Sreda, 6. 3. Glasbena sredo
Večerna 21.05-22.00 „Koroška poje“

Četrtek, 7. 3. Rož - Podjuna - Zilja

Petek, 8. 3. Koroški liki (R. Vospernik), Jezikovni pogovor (J. Messner), Socialno skrbstvo v dvojezičnem okolju (F. Merkač)

Sobota, 9. 3. Od pesmi do pesmi - od srca do srca

Nedelja, 10. 3.
6.30 - 7.00 Dobro jutro na Koroškem
Duhovna misel (mag. dr. B. Dolenc)
21.05 - 22.00 Dogodki in odmevi - občinske volitve

Ponedeljek, 11. 3. Kmečka mladina in možnosti strokovnega šolanja

Torek, 12. 3. Partnerski magazin

Dober dan, Koroška

Spored za 10. 3. 1991, ob 13.00 uri

predvidoma z naslednjimi prispevki:

- Prijave k dvojezičnemu pouku na ljudskih šolah v Celovcu
- Gorska kmetija: Spodnji Mlečnik na Zgornem Kotu
- Kraške jame pod Obirjem
- Koroška poje: 400 let smrti Jacobusa Gallusa - 20 let smrti dr. Franceta Cigana
- XIII. zimski pohod „Arihova peč“ 1991
- 8. marec - dan žena
- Video-klip: Ko prišla bi kot moški na svet

SLG Celje

gostuje z gledališko predstavo
Svetlane Makarovič

KABARET 91

● v soboto, 16. 3. 1991 ob 19.30 uri v kulturnem domu v Šentprimozu (prireditelja: SPZ in SPD Danica)

● v nedeljo, 17. 3. 1991 ob 11. uri v farni dvorani v Železni Kapli (prireditelja: SPZ in SPD Zarja)

● v nedeljo, 17. 3. 1991 ob 19.30 uri v farni dvorani v Šentjakobu v Rožu (prireditelja: SPZ in Rožanski izobraževalni teden).

Dan žena ali materinski dan?

Proslavljanja in praznovanja lahko postanejo sporna, če na simbolični ravni v eni in isti zadevi odražajo več pogledov, sporočil, smislov. Spornost se odraža že v tem, če ima praznovanje enega praznika več datumov. Tako kot v primeru dneva žena (8. marec) in materinskega dneva (meseca maja).

Dan žena je bil po zamisli socialisticke Klare Zetkin zasnovan kot dan brez prazničnega slovesa. To naj bi bil dan spomina in boja za žensko emancipacijo, dan, proti diskriminaciji žensk, proti vojni, za mir. Sporočilo je torej prav tako aktualno kot leta 1910. Sicer je res, da so si ženske v tem stoletju izborile nekaj svoboščin, ni pa treba posebej poudariti, da enakopravnost ženske v današnji družbi še ni zagotovljena.

Pri Slovencih, in še posebej pri njih, se lik ženske pojavlja v obliki heroiziranega materinstva, ki mu je prostor odmerjen v zasebnem družinskem življenju. Ženska se pojavlja kot ljuko so ženske demonstrirale

bezniva, požrtvovalna in potrpežljiva mati, vendar ji pozornost ni odmerjena v vlogi ženske, matere, kar ji je dala narava, pa tudi ne v vlogi zavestnega bitja, ki dela, vodi, upravlja, voli, poučuje, ki se odloča in deluje za mir, za svobodo in človekove pravice ter je tudi zunaj družine samostojna in enakopravna članica družbe.

Toda takega lika (samostojne in svobodne) ženske v bistvu tudi ni znala ustvariti slovenska literatura. Preveč masohistično se je ukvarjala z likom potrpežljive slovenske matere. Potrpežljivost je že vedno omejevala lastno individualnost, je služila zatajevanju lastne osebnosti. Pri Slovencih je tega kar precej, saj je to povezano s samozavestjo.

Torej dan žena spominja in opominja na demokratično razsežnost vprašanja enakopravnosti žensk v naši družbi. Slovenice in Slovenke pa naj bi še posebej pomagali osvobodjati klišeje o trpeči slovenski materi.

J. M.

HEUTE
IM

Die Seite
für unsere deutschsprachigen Leser/innen

SLOVENSKI
VESTNIK

1. Rizzi-Preis an Dr. Gstettner, Dr. Saxer und an Helmut Scharf!

Zum 175. Geburtstag des Kärntner Schriftstellers und Publizisten Vinzenz Rizzi haben der Slowenische Kulturverband/Slovenska prosvetna zveza und der Zentralverband slowenischer Organisationen/Zveza slovenskih organizacij den Vinzenz Rizzi-Preis gestiftet. Er soll an jene Personen und Persönlichkeiten verliehen werden, die für kulturelle und sprachliche Emanzipation der slowenischen Volksgruppe, für ethnische Integration und für den Ausbau interkultureller Beziehungen zwischen den beiden Volksgruppen in Kärnten zukunftsweisende Arbeit geleistet haben.

Vergangenen Dienstag

abend wurde im Rahmen eines Festaktes im Europa-haus in Klagenfurt/Celovec der Vinzenz Rizzi-Preis an den human denkenden, schreibenden und sich mutig für die Gleichberechtigung der Kärntner Slowenen einsetzenden Dichter Prof. Helmut Scharf, an Prof. Dr. Robert Saxer, der in zwei einschlägigen Büchern die tendenziöse Berichterstattung einiger Kärntner Tageszeitungen aufzeigte, und an Univ. Prof. Dr. Peter Gstettner, Vorstand am Institut für Weiterbildung und Mitarbeiter in der Arbeitsgemeinschaft Volksgruppenfragen an der Universität in Klagenfurt, verliehen.

Am Sonntag für eine neue Kultur des Zusammenlebens

Bei den Gemeinderatswahlen am kommenden Sonntag, dem 10. März, kandidieren Kandidatinnen und Kandidaten aus der slowenischen Volksgruppe in den einzelnen Gemeinden auf verschiedenen Listen (slowenische Listen, interkulturelle Listen, Parteienlisten, Namenslisten usw.). Erklärtes Ziel dieser Kandidaten ist es, eine neue Kultur des Zusammenlebens zwischen deutsch- und slowenischsprechenden Mitbürgern in den einzelnen Gemeinden des zweisprachigen Gebietes zu entwickeln und konsequent in die Tat

umzusetzen. Dabei werden die Kandidaten – wie etwa auf den interkulturellen Listen in Klagenfurt/Celovec, Völkermarkt/Velikovec und Velden/Vrba – auch von deutschsprachigen Mitbürgern aktiv unterstützt. Bei diesen Wahlen sind auf den Kandidatenlisten der Mehrheitsparteien SPÖ und ÖVP verstärkt Kandidaten aus der slowenischen Volksgruppe, die sich gegen eine Abkapselung der slowenischen Volksgruppe und für eine Integration in die Gesellschaft und damit auch in die Parteien aussprechen, zu finden.

Utrujeni, a dobro razpoloženi udeleženci zimskega pohoda „Arihova peč 1991“.

Zimski pohod „Arihova peč“ je privabil nad 600 ljudi

XIII. zimski pohod „Arihova peč 1991“ je povsem uspel. V nedeljo se je pri Polancu na Čemernici (Hodnina) nad Šentjakobom že zgodaj zjutraj zbralo preko 600 ljudi, da bi se udeležilo tega tradicionalnega zimskega pohoda, ki ga organizi-

rajo Slovenska športna zveza, Slovensko planinsko društvo Celovec in SPD „Rož“ v Šentjakobu. Običajnega smuškega teka letos sicer ni bilo, kljub temu pa je prireditev izpolnila svoj namen: po eni strani je bila tudi letos družabno srečanje Slovencev z

obeh strani meje, obenem pa so se številni udeleženci tudi poklonili spomenu na partizanske borbe, ki so bili pobiti pod Arihovo pečjo.

Letošnji pohod je bil prav v tem smislu edinstveno doživetje. Od 9. ure dalje so se množice udeležencev pomikale po strmini navzgor proti koči Slovenskega planinskega društva nad Arihovo pečjo. Mnogi so se ustavili ob spominskem obeležju za padle partizane, Peter Kuchar je v kratkem nagovoru spomnil na njihovo usodo, potem pa se je nadaljevala vneta razprava pred planinsko kočjo. Tam in pri startu so se udeleženci lahko tudi okrepčali, vsem pa je bilo skupno mnenje: tudi prihodnje leto se bomo udeležili tega pohoda.

Medtem ko so organizatorji izmenjali izkušnje in utrdili prijateljske vezi s planinskimi društvi iz sosednje Slovenije, so nekateri udeleženci prejeli posebno odličje. Tisti, ki so dokazali, da so se pohoda udeležili vsaj že petič, so prejeli zlato značko. Teh pa je bilo letos že večje število, in sicer: Manfred Ropač, Hinko Lebinger, Hanzl in Maja Millonig, Dolfe Urbanc, Ivan Juhart, Franc Pušar, Janez Paušek, Marjan Požar, Andrej Trdina, Karl Rudolf, Božidar Fürst, Lisi Ropač in Nadja Notsch.

Pohodniki iz Železne Kaple na dobro pripravljene poti.

Med udeleženci predsednik ZSO Feliks Wieser (desno).

Pred kočjo SPD Celovec so se pohodniki odpočili, izmenjali izkušnje in poklepetali.